

O' TIMES

JOULUKUU 2023

3 Pääkirjoitus
 5 Üllatus! Jamaical
 6 Armeijaa larppaamassa
 8 Möchtest du mehr Himbeersaft
 in deinem Leben?
 10 It's bigger, it's better!
 12 Elämällä on taas merkitystä
 väittelykilpailun takia
 14 Piinapenkissä Marika Kesseli
 16 Kolumni: Leipä loppu?
 Syökööt kakkua!
 17 Koulupäivät ilman ruokailua?
 18 Toimitus vieraili Kirjamessuilla
 19 Ovet on auki
 20 Missä he ovat nyt? Juha
 Heikkinen
 23 Maailma ja Piippu
 24 Hyviä uutisia!
 26 Antigender: Voiko Suomesta
 tulla seuraava Unkari?
 28 Somehäirintä - "Miten sä voit
 olla noin idiootti?"
 30 Kolareita ja kirkkuntaa
 32 Toimituksen joulutraditiot
 34 Ellan ja Matiaksen
 leffanurkkaus
 36 Kaikki juhlistamaan ihmislajin
 kuolemaa!
 38 Syysloma Japanissa

41 Maailma on pilalla, kun lapset
 lopettavat haaveilun
 42 Tekoälytekstin Salaisuudet
 43 Mikä joululaulu olet?
 44 All I want for Christmas is...
 46 O' Why
 48 Joulukalenterivertailu
 50 Suusta siepatut

Ella Ala-Marttila, päätoimittaja,
 taitto

Matias Hännikäinen,
 toimitussihteeri, taitto, kuvitus
Venla Mantere, taitto
Henri Marno, taitto, kuvitus
Wilma Tammisto
Tekla Toivanen, taitto
Paavo Herkman, taitto
Veera Kotkaslahti, taitto
Annika Hellström
Elina Tyynelä, taitto
Liita Hartikainen
Emmi Lehtinen, taitto
Pihla Mattila
Benjam Tourunen, taitto
Nestori Holma
Emma Heino, taitto
Josefina Mura, taitto
Verna Lindström, taitto

Aarni Einola, taitto
Joel Waltari
Sara Pahkala, taitto
Aminata Bah, taitto
Shukri Muhamed Osman
Essi Niemi, kuvitus
Milja Blomstedt, taitto
Diana Savinainen, taitto

VIERAILIJAT

Aleina Buga
Mikko Laasonen
Aaro Kokko
Karl Nevalainen
Tuure Österman

Juliste **Verna Lindström**
 Insta **Matias Hännikäinen**
 Kansikuva **Paavo Herkman**,
Benjam Tourunen
 Välikannet **Matias**
Hännikäinen

KIITOS

Manuel Ackermann, Arja
Holma, Jonas Andreansen

Eihän kukaan halua viettää sun synttäreitä, kun kaikki miettii vaan joulua

“Eihän kukaan halua viettää sun synttäreitä, kun kaikki miettii vaan joulua” on lausahdus, joka oli kai tarkoitettu ironiseksi mutta tiivistää paremmin kuin hyvin loppuvuoden lasten elämän.

Itse loppuvuoden lapsena ja erityisesti 18 ikävuoden lähestyessä kärsin ilmiöstä hyvinkin paljon. Faktahan on se, että kaikki odottavat sitä kuuluisaa täysi-ikäisyyttä, mutta tietyt syntymisajankohdat antavat etumatkaa.

Oiva esimerkki tästä on ikäraajalliset keikat. Monien eri artistien kiertueet alkavat nyt tulevana keväänä tai ovat parhaillaan käynnissä - ikäraajallisina.

Eihän siinä mitään, kyllähän artistit keikkaavat jatkossakin, mutta silloin settilistat ovat muuttuneet eikä samoja biisejä välttämättä soiteta enää.

Alkuvuodesta syntyneet lapset pääsevät kevättälven kiertueille, kesällä festareille ja me loppuvuoden lapset jäämme nuolemaan näppejämme.

Vaikka ei kiire baariin tai bilettämään olisikaan, onhan ikävää odottaa koko pitkä vuosi.

Mikäs olisikaan sen mukavampaa, kuin mennä viettämään rentoa kesäiltaa yhdessä kavereiden kanssa jonnekin terassille.

Ainoa ongelma on anniskelualueet. Monilla terasseilla on anniskelualue, eli me loppuvuoden lapset saamme jäädä vilkuttelemaan täysi-ikäisille kavereillemme aidan takaa.

Ja nyt tekijöitä, jotka saavat ainakin tämän toimittajan kihisemään. Ensinnäkin ajokortti. Itse pääsen aloittamaan autokoulun vasta silloin, kun täysi-ikäiset kaverini ovat kerenneet kruisilla koko pitkän kesän.

Itse pääsen aloittamaan autokoulun vasta silloin, kun täysi-ikäiset kaverini ovat kerenneet kruisilla koko pitkän kesän.

Ja toiseksi tilastollisesti meillä loppuvuoden lapsilla ei ole yhtä helppoa päästä pelaamaan jääkiekkoa NHL-tasolla kuin alkuvuodesta syntyneillä.

Jottei tämä teksti nyt olisi pelkkää valittamista, lopetellaan positiivisiin tekijöihin. Itse ainakin koen, että mieluummin olen syntynyt loppuvuodesta kuin vuoden ensimmäisinä päivinä.

Silloin ongelmana olisi nimittäin se, että joutuisi odottelemaan kavereiden täysi-ikäistymistä. Mutta ennen kaikkea horoskoopit – kaikista teellisistä menetelmistä pätevin ja varmin – viimeistelevät kokemukseni: olen mieluummin ylpeä jousimies kuin jokin tammikuun kauris.

Koko vuoden saa myös kuunnella vierestä kainosti myhäillen, kun täysi-ikäistyneet murskautuvat kasvavan vastuun alla.

Teksti ja kuva **Ella Ala-Marttila**

O' SCHOOL

Üllatus! Jamaica!

Joulun alla toimittajamme yllättivät siivooja Attafin!

Koulumme siivoojat huolehtivat, että tilat pysyvät siisteinä ja Ogelissa kaikilla on mukava niin opiskella kuin viettää aikaa. Päätimme toimituksessa yllättää syksyn aikana etenkin uusille ykkösille tutuksi tulleen Attafin, koulumme pitkäaikaisen siivoojan.

Koeviikon hulinan keskellä toimittajamme Henri yhdessä luokkalaistensa Josué ja Juliuksen kanssa valloittivat köksänuokan pikkukeittiön ja osoittivat monitaiteista osaamista leipomalla Suussa Sulavia Suklaakeksejä sekä taittelemalla niille kauniin lahjalaatikon.

Useamman hetken harhailtuamme löysimme Attafin koulun pihalta. Hän tervehti meitä tuttuun tapaan: ”Jamaica!” Attaf ilahtui sydämellisesti saatuaan keksit.

Vaikka toimituksella oli alun perin vain kaksi kysymystä, Attaf kehotti meitä innostuneena keksimään lisää.

Attaf kertoo ennen Ogeliin tuloa olleensa 15 vuotta palveluohjaaja. Hän ei pitänyt työstä, ja vaikka siivoojan ammatti ei ole parhaiten palkattu, hän pitää siitä. Työssä parasta on Attafin mukaan rennommat työtehtävät sekä nuorten kohtaaminen.

Ogelissa Attaf on työskennellyt seitsemän vuotta, mutta työkokemusta on karttunut muualtakin. Attaf on valmentanut IFK:ssa kestävyysjuoksijoita sekä itsekin ollut juoksija. Valmentaessa hän on matkannut ja nähnyt maailmaa ja kertoo aikoinaan muun muassa valmentaneensa Belgiassa sekä asuneensa Japanissa.

Attaf kertoo myös, että on lähi-aikoina jäämässä eläkkeelle. Hän suunnittelee viettävänsä kesät Suomessa ja talvet reissaamassa Afrikassa.

Attafin ilahtuminen toi iloa myös toimituksen päivään. Jälkikäteen jäin pohtimaan, mistä tulee Attafin saama lempinimi Jamaica.

Luokkalaiseni Josué kertoo jo ensimmäisenä päivänä tutustuneensa Attafin kanssa. Josué uskoo, että Attaf oli luullut hänen olevan jamaikalainen ja täten Attaf oli huijannut luontevasti: ”Jamaica!”

Teksti **Henri Marno**
Leipurit **Henri & pojat**

Attaf yhdessä muiden koulun siivoojien kanssa ilahduttaa opiskelijoiden arkea ja huolehtii koulun tiloista. Kiitos siivoojat!

Armeijaa larppaamassa

Kaksi toimittajaa osallistuivat Nuorten turvakurssille loka-kuussa. Turvakurssilla saimme maistiaisen armeijasta.

Nuorten turvakurssi on toisen asteen opiskelijoille tarkoitettu MP-K:n (Maanpuolustuskoulutusyhdistys) järjestämä kurssi, jonka aikana muun muassa opetellaan pelastustaitoja ja tutustutaan Suomen viranomaisten toimintaan. Kurssi koostuu muutamasta luennosta sekä varuskuntaviikonlopusta Santahaminassa.

Kurssi oli hyvin mielenkiintoinen, koska olimme molemmat kiinnostuneita Suomen puolustusvoimista sekä ylipäätään viranomaistoiminnasta.

Kurssilla luonnollisesti koettiin kura ja tarvittiin sinnikkyyttä. Kurssille kuitenkin pääsi alhaisella kynnyksellä näkemään pienen osan asepalveluksesta, ilman sen suurempia vaatimuksia, kuten hyvää kuntoa.

Pasin kyydissä

Selvisimme kurssista helposti, eikä fyysinen kunto juurikaan vaikuttanut negatiivisesti kokemukseen. Kurssi oli ikään kuin kaikki hyvät ja hauskat osat asepalveluksesta pähkinänkuoressa.

Kurssi kesti perjantai-aamusta sunnuntai-iltapäivään. Santahaminassa kuljimme neljässä ryhmässä - meidän ryhmämme oli Urlus 1. Me ja Urlus 2 vietimme ensimmäisen yön teltassa, joten saatuamme varusteemme suuntasimme sivummalle leiriytymään. Päädyimme onneksi samaan teltaan, joten emme joutuneet nukkumaan kymmenen vieraan kanssa.

Perjantaina kasasimme teltat ja kävimme syömässä sekä aloitusluennolla. Tämän jälkeen palasimme teltoille, ja pääsimme käymään sotkuautolla. Apukouluttajien suosittelemat kuuma kaakao ja munkki näyttivät menevän kaupaksi, ja tähän kombinaatioon mekin

päädyimme. Loppuilta meni nuotion äärellä istuen ja iltapalaa syöden sekä lopulta valmistautuen nukkumaan.

Yöllä pääsimme vuorollamme vaihtamaan kamiinaa. Meidän teltassamme tehtiin yhden ja puolen tunnin vuoroja pareittain. Vaikka ulkona oli pakkasta, lämmitti kamiina telttaa hyvin - makuupussissa olisi voinut nukkua vaikka t-paidassa.

Herätys oli lauantai-aamuna kuudelta. Annettiin viisitoista minuuttia aikaa purkaa teltta, minkä jälkeen leiriytymisvarusteet kasattiin auntoon ja lähdettiin aamupalalle.

Sen jälkeen suunnattiin kasarmin kautta rantaan, jossa pääsimme vierailemaan rajavartiolaitoksen partioveneellä. Myös armeijan helikopterin oli tarkoitus tulla paikalle, mutta se oli myöhässä ja jouduimme lähtemään syömään.

Lounaan jälkeen kävimme taistelunäytöksessä, Pasi-ajelulla sekä pelastuslaitoksen ensisammutuspisteellä. Taistelunäytöksessä näimme, kuinka jääkärit kävivät pidättämässä vihollissotilaita näytteleviä työntekijöitä.

Pasi-ajelulla kuljimme ensin tietä pitkin ja sitten maastossa, ja tämän jälkeen pääsimme lähemmin tutkimaan parkissa olevaa Pasia. Viimeisenä kävimme testaamassa vaahdosammuttimella sekä sammutuspisteellä sammuttamista ennen paluuta kasarmille.

Kasarmilla saimme vapaa-aikaa sekä kävimme sotkussa, jonka jälkeen meille oli järjestetty luentoja, toimintapisteitä sekä Puolustusvoimien varuste-esittely. Varuste-esittelyssä pääsimme näkemään ja pittelemään erilaisia Puolustusvoimien käytössä olevia aseita sekä varusteita, kuten sinkoa ja luotiliiviä.

Toimintapisteillä opimme evakuointia ja ensiapua. Iltapalan jälkeen oli vielä vapaaehtoinen rauhanturvaajien luento, mutta lähdimme sieltä molemmat kesken väsymyksen vuoksi.

Onneksi seuraavana yönä siirrettiin kelloja ja saimme nukkua tunnin pidempään.

Sunnuntaiaamuna oli taas aikainen herätys, jonka jälkeen saimme aamupalaa kasarmilla. Aamupalan jälkeen oli aika lähteä ensimmäisen yön leiriytymispaikan luo, jossa kisailimme pienissä ryhmissä. Aiheena oli kurssin aikana opitut taidot. Kisailun jälkeen olikin jo aika palauttaa tavaramme varustevalastolle.

Olimme miettineet naisten vapaaehtoista asepalvelusta ja turvakurssi oli hyvä tapa saada enemmän tietoa juuri siitä. Naiset olivat turvakurssilla hyvin näkyvässä osassa.

Esimerkiksi meidän osastomme ohjaajista puolet ja apuohjaajista yli puolet olivat naispuolisia. Lisäksi viranomaisten esittelyissä olivat naiset myös äänessä. Ennakkoluulot naisten vähäisestä näkyvyydestä todistautuivat vääriksi. Toisaalta viranomaistoiminnan ja varsinkin naisten vapaaehtoisen palveluksen mainonta saattaa olla naispuolisille viranomaisille lähempänä sydäntä alojen ”miesvaltaisen asenteen” vuoksi.

Tällöin kurssille valikoitunut henkilökunta saattaa antaa hieman vääristyneen kuvan siitä, kuinka suuri osa viranomaisista ja puolustusvoimien henkilökunnasta oikeasti on naisia.

Teksti **Wilma Tammisto ja Tekla Toivanen**

Möchtest du mehr Himbeersaft in deinem Leben? In diesem Fall nach Österreich!

Servus, prost, Grüße aus Ecktisch und endlich mau! Das waren alles Worte, die wir auf unserer Reise nach Österreich oft benutzt haben. Aber was wirklich ist die legendarische Reise, worüber wir alle so viel gehört haben?

Letzten Frühling sind viele Grundschüler und fünf Gymnasiasten zu Österreich gereist, um alle die Unterschiede zwischen Finnlands und Österreichs Wanderkultur kennenzulernen.

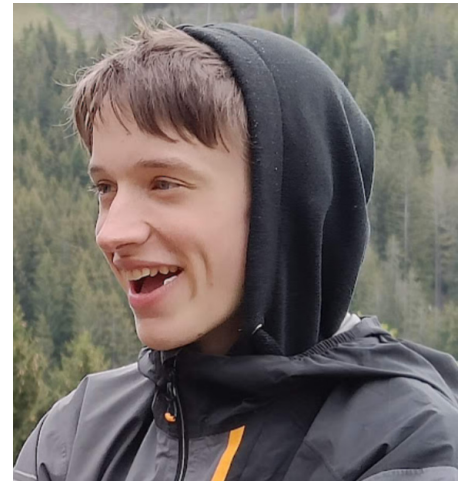
Wir hatten viel schöne Abenteuer in Graz und auf der Wanderung, und auch natürlich in Helsinki und Repovesi, wann die Österreicher im September nach Finnland gekommen sind. Und genau, wir hatten auch einige Unebenheiten auf dem

Weg, aber Lebensmittelvergiftung und vergessenen Vokabeltestpapiere wurde durchsucht. So alles in allem war das ein unvergessliche Erfahrung.

So, so dass Sie ein bisschen mehr über die reisen wissen können, habe ich die anderen Gymnasiasten ein paar Fragen gefragt.

Als nächstes hören Sie Einos und Jennis Gedanken über das Projekt!

Eino:

Hast du Deutsch gelernt?

Ich kann jetzt ein bisschen besser Deutsch sprechen. Vielleicht nicht so viel Grammatik, aber ich habe neue Vokabular gelernt.

Was ist deine Meinung auf Nördliche Lichter?

Ich denke, dass die Nördliche Lichter einer sehr interessant, schön und einzigartig Vorgang ist.

Wie viele Flaschen von Himbeersaft hast du getrunken?

Ich habe mindestens zehn Flaschen von Himbeersaft getrunken. Ich habe so viele gute Erinnerungen mit Himbeersaft, aber es ist nicht mein Lieblingsaft.

Wunderschöne Landschaften in Repovesi

Jenni:

Wie hast du die Reise gefunden?

Ich fand es sehr cool, abenteuerlich :)

Wie viele Hügeln bist du in Österreich geklettert?

Drei Hügeln

Wie würdest du Manuel überreden, so dass du zu SaHi kommen kannst?

"Auf dem Weg zurück von Repovesi fragte ich mich, ob ich als Lehrer wohl jemals nochmal etwas so Tolles erleben werde"

Und um diesen Artikel zu beenden, hier ist ein extra Kommentar von Nestori:

KretlblNSiker eRchtoHOrre aRra
(käännös: Keijo on hemo hyvä kuski ja käykäähän seuraamassa @ogelinsaksa ig:ssä!)

Teksti **Venla Mantere**

Kuvat **Venla Mantere, Manuel Ackermann**

Graz vom Uhrturm aus gesehen!

Hier sind alle von uns, die an dem Projekt beteiligt waren :)

HIMBEERSAFT!!!

It's bigger, it's better

Oulunkylän yhteiskoulun kolmas ja tähän mennessä suurin klubi-ilta pidettiin 16. päivä marraskuuta koulun lukusalissa. Jälleen kerran Suomen toiseksi suurin kulttuurikeskus Oulunkylän yhteiskoulun lukio tuotti kaikille lukiolaisille unohdettoman illan.

Tänä syksynä klubi-ilta kasvoi esitystensä määrässä huimasti. Klubi-illassa nähtiin kuusi eri bändiä ja lukiolaisten teatteriporukka. Paluun tekivät abien bändi Jari Aarnio & Company ja kakkosten bändi Ogeli Grooving Society. Uutena tuttavuuksena lavalla olivat Nollanollaseiska, neiti, Holma Experience, Eemeli Kullaksen sooloesitys, Lukion lauluyhtye ja nimetön ykkösten bändi. Myös teatteriporukasta pystyi bongaamaan uusia ykkösiä.

Eemeli Kullas esittää oman biisinsä Ilman sua. Eemelin biisin löytää Spotifysta, YouTubeista ja Imusicista. Käykää kuuntelemassa!

Ilta eteni sulavasti. Toinen toistan- sa komeammat bändit nousivat vuorotellen lavalle ja teatteriporukan muokkaama versio Franz Kafkan klassikosta Muodonmuutos antoi yleisölle aikaa lepuuttaa korviaan bändien välissä. Teatteriesitys herätti yleisössä hämmennystä ja iloa. Bändit taas veivät yleisön tunteet laidasta laitaan biiseillään. Illan aikana kuultiin sekä poppia että progressiivista rokkia. Koko illan kuitenkin kruunasi abien bändi Maija Vilkkumaan biisillä Satumaa-tango.

Vaikka klubi-ilta oli muuten täydellinen, siitä puuttui hyvin tärkeä elementti eli Joonas Tuominen. Joonas oli Rovaniemellä eikä päässyt katso- maan illan esitystä, joten hänelle oli omistettu oma alttari lukusalin hil- jaisen työn tilassa. Onneksi meillä on tänä vuonna aivan ihana ja mai- nio sijainen Kasii.

Kaikkien esiintyjien ryhmäkuva

Mikko ja Miro taiteilevat

Lukionlauluyhtye

Franz Kafkat terapiassa

Teksti **Paavo Herkman**
Kuvat **Arja Holma ja Satu Mäkinen**

”Elämällä on taas merkitystä väittelykilpailun takia”

Viime vuoden voittajat Miro, Iiro, Paavo ja Valtteri peittosivat vastustajansa hyvin tasaväkisessä taistossa yleisöpisteiden ansiosta. Finaalissa vastakkain oli kaksi abijoukkuetta.

Lukiolaisten väittelykilpailuun ilmoittautui tänä syksynä kahdeksan joukkuetta, joista yksi vetäytyi viime hetkellä sairaustapauksen vuoksi. Alkukilpailusta semifinaaliin pääsi jatkamaan neljä joukkuetta.

– Oli ihan magee kokemus. Väittelytilanteessa tuntui hyvältä, kun oli etukäteen valmistautunut ja pystyi vastaamaan vastustajan argumentointiin, kertoo yksi alkukilpailussa mukana ollut lukion ykkönen.

Alkukilpailuja tuomaroimassa oli Lauri Ojalehdon kanssa opiskelijatuomarit. Loppukilpailuissa Laurin avuksi tulivat Matias Huttunen, Jukka Putaansuu, Reima Halmetoja, Marko Särkilahti ja Marika Keseli. Myös yleisö – sekä opiskelijat että opettajat – saivat vaikuttaa tuloksiin. Juontajina toimivat Henna Grönqvist ja Satu Mäkinen.

”Mahtavaa, että järjestätte tällaista!”

Semifinaaliväittelyissä väiteltiin aiheista ”Sisyfos on ihmisen osa” ja ”Nationalismi on lastentauti. Se on ihmiskunnan tuhkarakko”. Jälkimmäinen väite on Albert Einsteinilta.

Yleisö pääsi sivistymään taidokkaiden väittelyiden ansiosta. Yleisöchattiin tuli myöhemmin kommentti: ”Onko Sisyfos myös opettajan osa?” Toimitus arvelee kommentin olevan lähtöisin joltain yleisön opettajakatsojalta.

Alkukilpailuissa oli mukana joukkueita kaikilta vuosiluokilta. Lauri Ojalehto oli alkukarsintojen päätuomari.

”Abijengit edusti upeesti 21 ikäluokkaa.” *”Kyllä vaatetuksesta jo näki, että pojat ei leiki.”*

Satun ja Laurin oppilasryhmät toimivat myös alkukilpailujen tuomareina. Katsojat oli jaettu tuomariyhtymiin, joiden tehtävänä oli arvioida joukkueita tietyn kriteerin pohjalta.

Polvillaan Valtteri (vas.) ja Iiro, seisomassa Miro (vas.), Paavo, Aaro, Tuure ja Jonas.

Finaalissa väiteltiin aiheesta ”Pukuun puettuna Ötsi olisi yksi meistä”. Väite on alun perin Jaakko Hämeen-Anttilan suusta.

Yleisöltä tuli toive opettajien välisestä väittelystä. Tämä toive toteutettiin välittömästi. Juontajat nappasivat yleisön joukosta väittelemään johtoportaan edustajista Altti Pikkaraisen ja Pia Sirkkiän sekä opettajista Marika Kesselin ja Tiina Männynvählin. Väittelyn aiheeksi luonnollisesti valikoitui toisen kotimaisen kielien opiskelun vapaaehtoisuus. – Tuli kovaa settii, sanoo eräs katsojista.

Altin painavin perustelu oli auktoriteettiin vetoaminen. Altin oma ruutsin ja saksan opettaja lehtori Timo Pulliainen mainittiin vähintään sata kertaa. Tiina puolestaan lähti maaillemaan tulevaisuutta, jossa maailmassa olisi vain yksi yhteinen kieli: englanti.

– Opettajien väittelyä oli kiva seurata. Olisi kiinnostavaa, jos jatkossa olisi sellainen väittely, jossa opettajat olisivatkin ihan tosissaan, esittää yksi katsoja toiveensa.

”Kuka on kuummin miesope?”

Tuomarit Reima, Matias, Marko ja Marika seurasivat finaalia hyvin tarkkaavaisesti.

– Kaikki väittelyt eivät oikein edenneet vaan jäivät junnaamaan paikoilleen, arvioi katsoja. – Finaaliväittely oli tosi tasainen, sanoo toinen. Koko kilpailun voittajaksi tuli viime vuoden voittajajoukkue vain yhden pisteen erolla.

Viime vuonna väittelykilpailun aikana esiintyi ikävää kommentointia. Tänä vuonna kommentointi tapahtui Formsin kautta ja juontajat lukivat osan kommenteista. Tämä vaikutti positiivisesti tunnelmaan.

Teksti **Satu Mäkinen**

Kuvat **Arja Holma**

Henna ja Satu nauttivat tehtävästään.

Pia, Tiina, Altti ja Marika ottivat kovan haasteen vastaan.

Piinapenkissä Marika Kesseli

Kumpi on parempi: Helsinki vai Lappeenranta?

Lappeenranta, ehdottomasti. Lappeenrannassa on Saimaa ja luonto on lähempänä kuin Helsingissä. Myös koirien omistaminen on Lappeenrannassa helpompaa, sillä ulkoiluttaminen käy näppärämmin, kun koko ajan ei tarvitse pysähdellä juttelemaan vastaan tulijoiden kanssa.

Onko sinulla millaisia muistoja lapsuudesta eläinten kanssa?

Ensimmäiset muistoni eläinten kanssa on ollessani pienenä tätini luona, joka omisti lemmiä ja vasikoita. Suorastaan rakastin niitä.

Tätini myös omisti kissan, joka raapaisi minua, mutta kissa ei ollut kuitenkaan pahantahtoinen. Se vain suojeli pentujaan.

Lapsena kärsin jonkinlaisesta kisapelosta, mutta olen päässyt siitä jo yli.

Lapsuuteeni liittyy myös yksi aivan hirtittävä tarina. Sain vanhemmilta koiran ollessani 5-vuotias ja ikävä kyllä koiran kasvattaminen jäi minun hoidettavakseni.

Koirasta kasvoi vanhemmilleni haasteellinen, minkä seurauksena minulle kerrottiin, että koira karkasi, vaikka oikeasti vanhempani olivat menneet lopettamaan koiran vuoden ikäisenä.

Tämä on asia, jota en ole vielä antanut anteeksi vanhemmilleni.

Kuvassa Marika Kesseli hänelle tyypillisessä ympäristössä!

Sain 12-vuotiaana joululahjaksi Tiibetinspanielin, vaikka olin toivonut labradorinnoutajaa. En voi suositella kenellekään koiranpentua joululahjaksi. Tästä koirasta tuli kuitenkin hyvin rakas perheenjäsen.

Onko sulla jotain tiettyä lempibiisiä?

Lempibiisiä on vaikea sanoa, sillä se vaihtelee reilusti riippuen tilanteesta. Usein kuitenkin mainitsen lempiartisteikseni esimerkiksi Ismo Alangan ja Samuli Putron.

Kreisi Marika

Mikä oli lapsuuden unelma-ammattisi?

Lapsena halusin olla eläinlääkäri, mutta unelma kuitenkin jäi, sillä en jaksanut kiinnostua tarpeeksi matkasta, fysiikasta tai kemiasta. Ne aiheet eivät vain olleet yhtään mulle sopivia.

Halusin myös olla toimittaja tai näyttelijä, kiinnostuin siis kieleen, viestintään ja teatteriin liittyvistä aloista. Kiinnostuksesta juuri noihin aloihin päädyin äidinkielen opettajaksi.

Millainen on suhteesi musiikkiin?

Mun suhde musiikkiin on sellainen, että yksi vaihtoehtoistani oli ryhtyä musiikin opettajaksi. Olen soittanut pianoa koko lapsuuteni ja nuoruuteni.

Nyt olen löytänyt soittamisen uudelleen, vaikka oli tossa yhdessä kohtaa pitkä luova tauko kaikesta soittamisesta. Mutta nyt rämpyttelen erilaisia bassoja, pianoa ja ukulelea.

Mikä on paras nimitys, ja miksi?

Koen olevani asiakeskeinen substantiivi-ihminen, joten esimerkiksi adjektiivit ovat mun mielestä jopa aika turhia.

Omistatko lemmikkejä?

Ollessani 25-vuotias hankin bokserin, ja tuosta päivästä lähtien on ollut vain neljä kuukautta, jolloin mulla ei ole ollut koiraa. Bokserit ovat olleet ihanan pitkäikäisiä - tällä hetkellä neljäs koira kyseistä rotua menossa.

Jos et saisi opettaa äidinkieltä, mitä ainetta opettaisit?

Näitä aineita on useampia. Ehkä sanoisin kuitenkin, että psykologia tai historia. Tai sitten se musiikki.

Teksti **Ella Ala-Marttila**

Kuvat **Marika Kesseli**

"Ensimmäiset muistoni eläinten kanssa on ollessani pienenä tätini luona, joka omisti lemmiä ja vasikoita. Suorastaan rakastin niitä."

Marika on ihan selvästi koiraihminen.

Leipä loppu? Syökööt kakkua!

Pimeä tie, kylmää leipää, mukavaa matkaa.

Ruoka on tärkein elinehtomme. Kylmässä kotimaassamme kuitenkin pelkkää ruokaa tärkeämpää on lämmin ruoka. Ilman lämmintä ruokaa ja tarvittavaa ravintoa kärsisimme pahemmin kylmyydestä ja lähes arktisissa oloissa oleva pieni yhteisömme kenties hajoaishi. Siksi lämmin ravinto on erityisen tärkeää.

Me kaikki tiedämme, että kielikuvana leivällä tarkoitetaan ruokaa. Kun pyydetään antamaan jokapäiväinen leipämme, ei kukaan tarkoita sillä reissumiehen tummaa ruisleipää, joka voidaan pitkin hampain tunnustaa leiväksi.

Meille Oulunkylän yhteiskoulussa se ei kuitenkaan riitä. Kun me Oulunkylän yhteiskoulussa sanomme leipä, me todellakin tarkoitamme sitä. Leivällä tarkoitamme herkullista, lämmintä ja jo legendan statussa nauttivaa leipää - leipää, jota on tarjottu OYK:n ruokalassa jo vuosia.

Koulumme tunnetaan kahdesta asiasta: hyvästä menestyksestä ja lämpimästä leivästä. Koulun mainoksissa, markkinointivideoissa ja erilaisissa tilaisuuksissa mainostetaan aina lämmintä leipää. Näin tehtiin tänäkin vuonna.

Jos lämmintä leipää mainostetaan, olettaisi sitä myös olevan tarjolla. Uusille oppilaille ja opiskelijoille valhelehtelu on ikävä värväyskeino.

Olen viime aikoina joutunut kulkemaan kouluun allapäin. Koulumme menestykseni on laskussa. Lämmin leipä on käytännössä poistunut ruokalamme vakituisesta valikoimasta. Enää emme saa sitä päivittäin.

Päivittäinen tuore ja lämmin leipä piti pääni pystyssä ja ryhtini suorana matkoilla kouluun. Nyt olen romahtanut, enkä ole yksin. Leivän poistaminen ruokalan tarjonnasta vaikuttaa varmasti kaikkien meidän koulumenestykseen.

Lopputuloksena tulee olemaan OYK:n yo-kirjoitustulosten laskemisen jopa alle Manalan yhteiskoulun. Tämä kehityskulku on jo alkanut. Sitä lopullista kohtaloa en kuitenkaan koululleni hyväksy.

Lämmin ruoka on ihmiselle elinehto, OYK:n opiskelijoille ja opettajille se on lämmin leipä. Uskon perustelleeni lämpimän leivän tärkeyden syökykierteessä olevalle kouluyhteisöllemme.

Lämmin leipä on meille OYK:n oppilaille, lukion opiskelijoille ja opettajille elinehto. Ilman sitä en usko

koulumme olevan enää kykenevä yltämään huipputasolle muissa kuin negatiivisissa tilastoissa.

Täten vetoankin teihin OYK:n opiskelijat ja opettajat! Näinä pimeinä aikoina te olette ainoa valon pilkahdus. Teidän panoksenne tulee määrittämään koulumme lopullisen kohtalon.

Lakkoilkaa, erotkaa koulusta tai tehkää minkä tarvittavaksi näette saadaksenne lämpimän leivän takaisin ruokalaan. Se on ainoa tapa pelastaa rakas koulumme.

OYK ontuu jo hautakuopan reunalla. Kuukausikin ilman lämmintä leipää tulee hakkaamaan naulat OYK:n arkun kanteen. Tilanne on vakava.

Teksti **Mikko Laasonen**

Kuvitus **Matias Hännikäinen**

Koulupäivät ilman ruokailua?

Yksi toimittajistamme pääsi tutustumaan Espanjan lukioelämään kuukauden ajaksi. Siellä ollessa käsitys eri maiden koulujen eroavaisuudesta vahvistui. Seuraavat asiat Valencian IES Joanot Martorellissa ovat erilaisia Ogeliin verrattuna.

1. Koulun portit ovat lukossa. Kouluun siis pitää tulla ajallaan ja koulusta pitää lähteä ajallaan, jotta ei jää porttien taakse.
2. Koulussa ei ole ruokailua ja välitunteja on vain yksi. Päivän ainoalla välitunnilla syödään omat eväät, jotka ovat useimmiten leipää tai esimerkiksi sipsejä.
3. Tuntien lopussa soi aina jokin biisi, jotta tiedetään, milloin tunti loppuu.
4. Koulun vessat ovat lukossa, joten jos haluaa käydä vessassa, pitää pyytää opettajaa avaamaan ovi.

5. Suurimmaksi osaksi opettajat vaihtavat luokkia ja oppilaat pysyvät samoissa luokissa.

6. Koneita ei ole vaan kirjat ovat paperikirjoja. Edes kaikilla opettajilla ei ole koneita.

7. Oppitunnit kestävät vain 55 minuuttia.

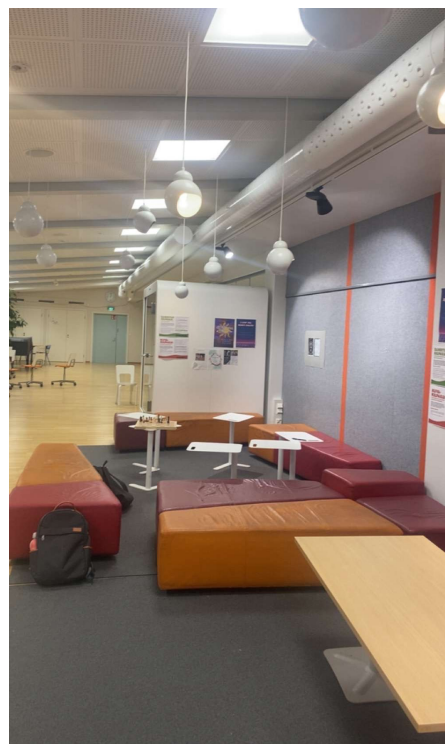
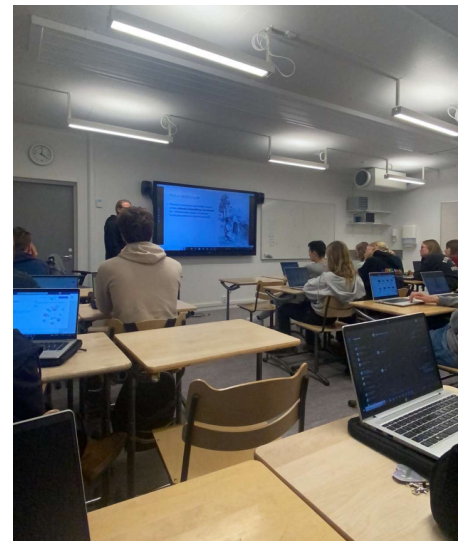
8. Koulussa on kirjasto, josta voi lainata kirjoja. Kirjasto on myös luokkahuone.

9. Oppituntejaan tai kurssejaan ei voi valita itse. Kaikki tunnit muutamia valinnaistunteja lukuun ottamatta ovat oman luokan kanssa.

10. Puhelinta ei saa periaatteessa käyttää edes välitunnilla.

Espanjan kouluissa luokkahuoneet ovat karumpia ja pienempiä kuin Suomen kouluissa.

Ogeliin lukusali on paljon viihtyisämpi kuin IES Joanot Martorellin kirjasto, jossa on vain yksi pitkä pöytä sekä luokkahuoneen pulpetit. Toisaalta Ogeliin lukusalia käytetään paljon enemmän kuin IES:n kirjastoa.

Teksti ja kuvat **Veera Kotkaslahti ja Annika Hellström**

Toimitus vieraili Kirjamessuilla

Mitä kaikkea O'Timesin toimitus teki Kirjamessuilla?

-Kuuntelimme Maija Vilkkumaan haastattelun. Hänestä kertova elämäkerta on juuri ilmestynyt.

- Katselimme kirjatarjoontaa ja erityisesti antikvaaripuolta. Ihastuimme toimistokrääsään.

- Teimme kirjanmerkkejä taidetarvikkeita myyvässä pisteessä.

- Näimme Paavo Värysen ja otimme yhteisselfien.

- Selasimme vinyylejä.

Ovet on auki

Koulun käytävillä kävi lauantaina 11.11. vilske, kun tulevat seiskaluokkalaiset ja lukiovalintojaan miettivät nuoret olivat tutustumassa Ogeliin avointen ovien päivänä. Vierailijoille esiteltiin koulua sekä yläkoulun tutkioppilaiden että lukion tutoreiden vetämällä koulukierroksilla.

Infotilaisuuksissa kuultiin lukion yleis-, musiikki- ja luma-linjoista sekä peruskoulun musiikki-, liikunta- ja luma-painotteisista luokista.

Lukusalissa kuultiin musiikkia, kun peruskoulun ja lukion bändit ja lauluyhtyeet esiintyivät. Lukion opiskelijakunnan kahvila tarjosi tuoretta pullaa ja 8D-luokka paistoi sisäpihalla vohveileita.

Avoimissa ovissa Ogeliin tutustuttiin myös messujen kaltaisessa tapahtumassa juhlasalissa, jossa eri oppiaineilla oli omia esittelypisteitä. Niillä esiteltiin esimerkiksi matemaattis-luonnontieteellisiä aineita, kieliä, teatterikursseja ja Ogelin kansainvälisyystoimintaa.

"Juhlasali oli upean näköinen ja tunnelma oli lämminhenkinen"
kuvailee lukion opinto-ohjaaja Marianna Jalkanen.

"Vierailu avoimissa ovissa on monelle nuorelle suureksi avuksi yhteishaun hakutoivejärjestystä pohtiessa"

Myös O'Timesin toimittajat esittelivät tapahtumassa toimintaansa. Vierailijat saivat tutustua lehden vanhoihin numeroihin sekä digitaalisena että paperisena versiona. Monet pisteet olivat oppilaiden ja opiskelijoiden pitämiä – unohtamatta tietenkään opettajia.

Lukion opinto-ohjaaja Marianna Jalkasen mukaan avoimia ovia järjestetään, jotta kaikki Ogelistä kiinnostuneet pääsisivät tutustumaan koulun. - Vierailu avoimissa ovissa on monelle nuorelle suureksi avuksi yhteishaun hakutoivejärjestystä pohtiessa, Marianna kertoo.

Mariannan mielestä parasta tämän vuoden avoimissa ovissa oli yleinen tunnelma. - Juhlasali oli upean näköinen ja tunnelma oli lämminhenkinen, hän kuvailee.

Teksti **Elina Tyynelä**

Kuvat **Arja Holma**

Myös O'Times sai oman pisteensä juhlasalin tapahtumassa

Missä he ovat nyt? -Juha Heikkinen

Juha Heikkinen on monipuolinen kaveri, joka väläytteli taitojaan jo lukiossa. Meiltä hän valmistui ylioppilaaksi vuonna 2005.

Saimme kunnian haastatella koulumme entistä oppilasta ja nykyistä katusoittoa Juha Heikkistä. Katusoitto tosin on jäänyt vähemmälle ja Juha kertoo, että hänen tulee käytyä soittamassa vain erityistapahtumiin pyydettyä.

Pohjakoulutukseltaan Juha on kulttuurintuottaja Metropolian ammattikorkeakoulusta.

Hän on tällä hetkellä opiskelijavaihdossa opiskelemaan kauppatieteiden maisteriksi Japanissa, minkä takia musiikin tekeminen ja soittaminen on jäänyt tauolle.

Valmistumisen jälkeen Juha aikoo kuitenkin jatkaa musiikkia, sen tekemistä sekä karaokea. Tavoitteena Juhalla on valmistua kauppatieteiden maisteriksi ensi kesänä 2024.

Juha innostui musiikista ollessaan Ogelissa, jossa harjoittelivat myös hänen ensimmäiset bändinsä. Hän ei ole koskaan ollut musiikkiluokalla, mutta ennen lukiota hän oli jo käynyt kitaratunneilla sekä satunaisilla laulutunneilla.

Juha kertoo, että Ogelissa oli todella paljon erilaisia tapahtumia, joissa sai mahdollisuuden päästä esiintymään. Musiikin opettajana hänellä oli lukiossa aikoinaan Juha Sippu.

Juhan ryhmänohjaaja lukiossa oli myös edelleen koulussamme englannin opettajana toimiva legendaarinen Keijo Käkelä, joten Juha on

lukionsa suorittanut Keijon käsien suojassa. Ogelissa hänen kaikkien aikojen lempiopettajansa oli Satu Mäkinen. Satu veti silloin näytelmäkerhoa sekä ilmaisutaidon kurssia, joissa Juha oli innokkaana mukana.

Juha aloitti omien biisien tekemisen 25-vuotiaana vuonna 2011, koska hän halusi päästä keikoille esiintymään ja soittamaan musiikkia "koko kansalle".

Juhalla on ainutlaatuinen taito saada ihmiset innostumaan.

Kadulle hän halusi soittamaan, koska siellä jokainen voi kuunnella musiikkia ilmaiseksi, kun taas suljettuihin konserttisaleihin pääsevät vain ne, joilla on liput. Ja luonnollisesti kadulle pääsi myös soittamaan milloin vain.

Silloin kun Juha kävi soittamassa keikkoja, ne kestivät puolesta tunnista tuntiin. Tällainen kesto oli hänen mukaansa hyvä, jotta keikat jaksaa soittaa intensiivisesti alusta loppuun.

Päivän aikana voi kuitenkin soittaa myös enemmän, mistä esimerkkinä Juha kertoo vuoden 2011 katusoiton SM-kilpailuista. Kilpailut olivat Faces-festivaalien yhteydessä ja siellä Juha soitti jopa seitsemän keikkaa per päivä.

Juha on ollut töissä neljä vuotta karaokefirma Singassa, jossa hän on vetänyt isoja karaoketapahtumia. Hän järjesti firmassa muun muassa vuonna 2022 leijonien olympiakullan voiton jälkeen karaoken stadionilla sekä jättilaulukaraoket vappuna 2022 Havis Amandan -patsaalla n. 60 000 ihmiselle

Juhan mukaan on mahtavaa laulattaa isoja ihmisjoukkoja ja tarjota kaikille musiikin iloa. Hänen sanojensa mukaan musiikki ja laulaminen on iloista kaikille kuuluvaa toimintaa.

Musiikki voi olla osa kaikkien elämää, jos niin haluaa. Juhan kannustaakin kaikkia laulamaan ja soittamaan, ilman ajatuksia siitä, että ei osaa tai ole riittävän hyvä siinä.

Juha lähti Japaniin Nagoyaan opiskelijavaihtoon Tallinnasta, jossa hän aloitti opintonsa Estonian Business School -nimisessä yliopistossa elokuussa 2022.

Siellä hän opiskeli noin vuoden ajan, ja nyt opiskelut ovat edenneet Japanissa hyvin. Juha kertoo japanilaisesta työkulttuurista, joka eroaa todella paljon suomalaisesta.

Japanissa työkulttuuri on hyvin intensiivistä, ja japanilaiset ovat kunnollisia ja perusteellisia työn teossa. Juhan onkin tullut täyttää paljon erilaisia kaavakkeita tämän tarkkuuden ja huolellisuuden takia. Japanissa asioita ei myöskään jätetä sattumanvaraan tai ajatella, että ne hoituvat itsestään.

- Itselle on ollut hankalaa, koska on suuripiirteinen ihminen ja tšekäläinen huolellisuus on välillä käynyt rassaamaan, totesi Juha.- Itselle on ollut hankalaa, koska on suuripiirteinen ihminen ja tšekäläinen huolellisuus on välillä käynyt rassaamaan, totesi Juha.

Hän ei ole koskaan elämänsä aikana tehnyt niin paljon töitä kuin Japanissa. Japanista Juha lähti kuitenkin etsimään ja tarkastelemaan omaa osaamistaan sekä omia kykyjään.

Juha kuitenkin odottaa jo Suomeen pääsemistä, koska Suomessa työhön ja suorittamiseen suhtaudutaan rennommin.

Kommelluksilta ei kuitenkaan ole välttytty, sillä esimerkiksi Juhan matkatavarat katosivat jo menomatkalla Japaniin. Hän kiirehti tavarataloon ostamaan vaatteita, jotta saisi siistit vaatteet koulua varten. Japanissa kouluissa tulee pukeutua siististi. Kuitenkin matkatavarat saapuivat noin viikkoa myöhemmin. - Vaatteet saapuivat kreivin aikaan ennen opiskeluiden alkua.

Juha on nykyään siis kauppatieteitä opiskeleva katusoitaja. - Usein kauppatieteitä opiskellessa on kuitenkin sellainen fiilis, että pääsisipä tekemään taidetta.

Kauppatieteiden maisteriksi valmistuttuaan Juha ajatteli, että voisi keskittyä järjestämään musiikkiin ja karaokeen liittyviä tapahtumia, joihin hän käyttäisi totta kai myös koulussa liiketoimintaa varten saamiaan vinkkejä.

Niiden avulla hän voisi kehittää monenlaisia mahtavia kulttuuri-innovaatioita sekä kulttuuritapahtumia. Hän aikoo myös tehdä ja esittää musiikkia sekä nauttia siitä myös tulevaisuudessa elämässään.

Teksti **Emmi Lehtinen ja Pihla Mattila**

Kuvat **Juha Heikkinen ja Arja Holma**

Juha oli juontamassa koulumme 90-vuotisjuhlaa.

O' CULT

Maailma

Maailmassa on monta ihmeellistä asiaa. Niitä on niin monta, että sitä ei voi käsittää.

Myös ystävyys on tärkeä asia. Ihmisen kannattaa hankkia ystäviä. Niin kauas kuin ihmismuisti kantaa, on ihmisillä ollut ystäviä.

Maailmassa on sekä ystäviä että ruokaa. Ruoka on ihmiselle elintärkeää, sillä kun syö ruokaa, lähtee nälkä. Ruokiakin on monenlaisia. Vauvat eivät voi syödä kaikkia ruokia.

Piippu

Olemme jo aikojen saatossa onnistuneet tekemään lukemattomia virheitä, jotka ovat merkittävästi vaikuttaneet yhteisiin elämiimme siten, ettei se ole aina niin ruusuista. Mutta se on kuitenkin kaksipiippuinen asia, josta on erilaisia näkökulmia ja mielipiteitä. Monen mielestä virheiden tekemistä tulisi välttää, sillä ne voivat luoda kärsimystä maailmaan. Toiset taas ajattelevat, että kaksin aina kauniimpi. Virheet parantavat maailmaa, ja niiden perusteella voidaan luoda päätelmiä siitä, mikä on oikeaa. Ei ole kuitenkaan aina niin selvää, mikä on oikeaa ja väärää. Sekin on kaksipiippuinen juttu. Piipuista tulikin mieleen, että nekin ovat niin sanotusti kaksipiippuisen jutun keskellä. Toisaalta ne ovat varsin kauniita ja elegantteja teoksia, mutta ne ovat myös terveydelle huonoksi. Kaksipiippuiset piiput olisivat vielä epäterveellisempiä, sillä suu palaisi yrittäessä polttaa piippua, ja polttaja saisi

Tulevaisuus on arvaamaton. Ihmiset kasvavat, ja kohta nykyiset vauvatkin voivat syödä kaikenlaisia ruokia ja hankkia ystäviä.

Vauvojen, jotka eivät osaa puhua, on hankala pitää yllä kaverisuhteita. Siksi myöskään vauvat eivät voi ennustaa, kuka on tulevaisuudessa kaveri ja kuka ei.

Ihminen voisi sanoa "kautta kiven ja kannon". Lausahdus "kautta kiven ja kannon" on sanonta, jota jotkut ihmiset käyttävät.

Helpompi on kamelin mennä neulansilmästä, kuin vauvan on käyttää kyseistä sanontaa. Kamelin saamisen neulansilmän läpi ei ole helpoa kuin heinänteko.

Teksti **Karl Nevalainen**

Kuvitus **Matias Hännikäinen**

samalla kaksinkertaisen määrän savua keuhkoihinsa. Olisi siis paras ta olla polttamatta kaksipiippuisia piippuja, puhumattakaan kolmi-
piippuisista piipuista. Piiput ovat siis vaarallisia, mutta ovatko ne niin vaarallisia, kuin jotkut väittävät? Ehkä, en tiedä, koska en polta piippuja, vaan näen niitä vain joskus, kun joku haluaa polttaa piippua ulkona, tai sisällä juhlassa, tai epäkohteliaasti sisätiloissa muuten vaan. Piipuilla saattaa olla kulttuurista vaikutusta laaja-alaisesti Suomen, tai ehkä koko maailman alueella. Laulu "Piippolan vaari" kuulostaa hieman "Piippulan vaarilta", ja ainakin itselleni tuli sellainen mielikuva Piippolan vaarista, että hän polttaa piippua. Vanhempien tarvitsee siis valvoa silmä tarkkana, etteivät lapset vahingossakaan osallistu piippujen valmistajien propagandaan, jossa lapsia yritetään saada piiputtelemaan piippujansa.

Piippuvalmistajat ovat tehneet myös nokkahuilut, jotka laitetaan suuhun, juuri kuten piiput. Lapsia siis kannustetaan laittamaan piippu suuhun musiikin maailmassa. Tämä onkin hullu maailma, jossa jokainen tarvitsee ystäviä. Ja piippuja. Muuteivät lapset, eivätkä välttämättä aikuiset. Se on monipiippuinen juttu.

Teksti **Aaro Kokko**

Kuvitus **Matias Hännikäinen**

Tämän sivun tekstit on kirjoitettu ÄI 11-opintojaksolla. Tehtävänantona oli kirjoittaa tylsä ja tyhmä teksti. Nämä tekstit eivät tosin ole tylsiä.

Hyviä uutisia!

Toimittajien katsaus viime aikojen positiivisiin ilmastoaiheisiin: ihmisille enemmän tilaa ja vähemmän huolta.

MERTEN HAPPAMOITUMINEN VAIKUTTAAKIN TOISIN KUIN ON LUULTU

Vaikka monet ympäristötutkijat ja aktivistit ovat ilmaisseet huolensa vesistöjen happamoitumisesta, viimeaikaiset tapahtumat viittaavat siihen, että meret itse ovat itse asiassa innoissaan tästä uudesta ilmiöstä. Ympäristöaktivistit ja tutkijat, jotka ovat aiemmin varoittaneet vesistöjen ja erityisesti merten happamoitumisen katastrofaalisista seurauksista, ovat hiljentyneet uusien tilastojen edessä.

Merten elinvoimaisuus on kasvanut merkittävästi esiteollisista ajoista happamoitumisen myötä ja meren monimuotoiset eliöt näyttävätkin nyt nauttivan tästä uudesta elämäntyyli­muutoksestaan.

Kalat ja korallit eri puolilta maailmaa ovat raportoineet kirkkaammasta ihosta/suomupinnasta ja lisääntyneestä energiastaan happamman veden ansiosta.

Erään yhdysvaltalaisen tilaston mukaan merikorallit ovat raportoineet yli 200 % elinvoimaisuudesta, kun happamuus on saavuttanut uudet huipputasot.

Eräs meritähti puolestaan kertoi yleensä, miten ilmiö on vaikuttanut hänen elämäänsä, joka koostuu nykyisin säännöllisistä pH-happisuihkuista. - Kyllä, tekee hyvää. Vesi on raikastavaa, plub plub, hän iloitsi.

Juuri fossiilisten polttoaineiden polttaminen lisää happamoitumista, joka onkin hyväksi vesistöille. Meret ovat kirkkaampia ja raikkaampia kuin koskaan ennen. Happamoituminen on edesauttanut meren eliöiden kykyä kalkita luustoaan ja kuortaan. Etenkin koralliriuttojen korallilajit ovat hyötäneet eniten happamoitumisesta ja esimerkiksi pteropodit ovat elinvoimaisia kuin koskaan ennen, koska

vastoin aiempia uskomuksia happamoituminen edesauttaa näiden lajien kuoren uusiutumista.

Happamoitumisen myötä myös merten biodiversiteetti on kasvanut huimaa vauhtia. Tätä selittää happaman veden vaikutus kauneustuotteena, jota esimerkiksi monet simpukkalajit kuten Anodonta anatine käyttävät kuorensa puhdistamiseen.

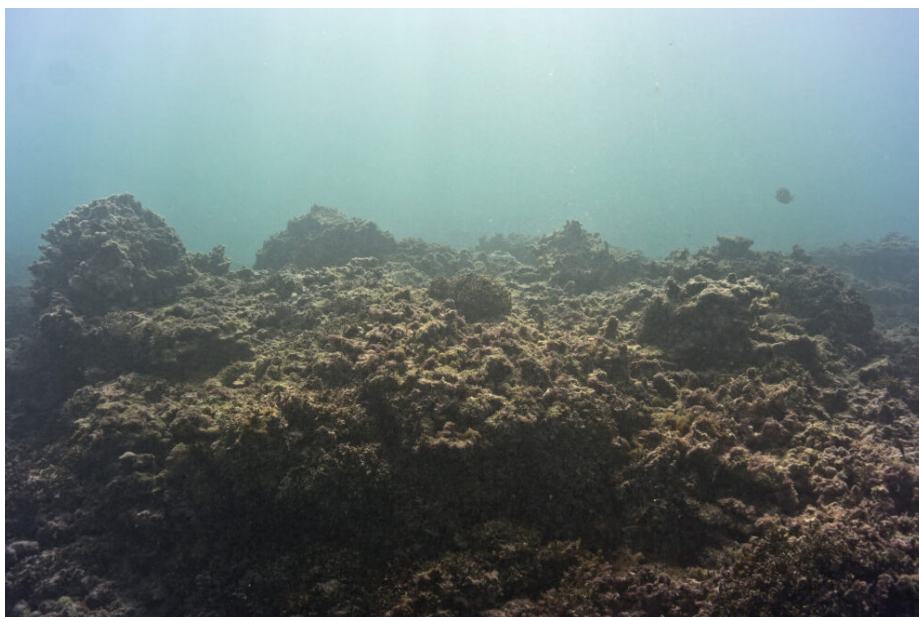
Tutkijat ovat hämmästyneet tästä ilmiön positiivisesta vastaanotosta ja monet ovatkin spekuloineet, että tämä voisi olla merkki luonnon omasta kyvystä toipua ihmisen aiheuttamista ympäristöongelmista.

- Tämä on todellakin rohkaiseva merkki siitä, että luonto voi parantua ilman meidän apua, iloitsee eräs tutkija Leonard Von Sankertt Frankfurtin kansallisesta yliopistosta. - Pääsemme helpommalla.

MAAPERÄ EI KUIVU

Pitkään on uskottu maaperän kuivumisen koskevan lähes koko Eurooppaa, mutta moisista harhaluuloista voidaan vihdoin hankkiutua eroon. - Katso vaikka ikkunasta ulos! kehottavat alan asiantuntijat.

Näin joulukuussa lunta on kaikkialla, ja sen sulaessa koko Suomesta ei tule löytymään yhtä ainutta kuivaa länttiä. Kuivumisen uskottiin olevan pahimmillaan juuri keväällä, mutta kuka tahansa puolivillainenkin tutkija voi nyt todistaa tällaisten päättömien huhujen olevan täyttä humpuukia. - Varoitamme höpö­höpötutkimuksista.

Kuollutta korallia Lisianskiassa Hawajilla. Kaunis näky.

ONNEKSI LUONTOKATO EI PETÄ

Luontokato lisääntyy, mikä on meidän ihmisten näkökulmasta varsin onnekasta, sillä se lisää tilaa jatkuvasti kasvavan ihmiskunnan ruoantuotannolle ja asutukselle.

Esimerkiksi Indonesiassa ja Maleasiassa kadonneen sademetsän tilalle on saatu istutettua öljypalmuviljelmää, joiden annista me saamme jopa täällä Suomessa nauttia elintarvikkeina ja laatukosmetiikkana.

Hyviä uutisia kuuluu myös eläinkunnan puolelta. Ihmisen toiminnan ansiosta ihmisapinoista suurimmat ja vahvimmat eli gorillat on ajettu äärimmäisen uhanalaisiksi. Kaikki, jotka ovat pelänneet gorillojen nousua ihmiskunnan ohi johtavaksi ihmisapinalajiksi, voivat siis huokaista helpotuksesta. Jes!

ILMAKEHÄ PELASTUU

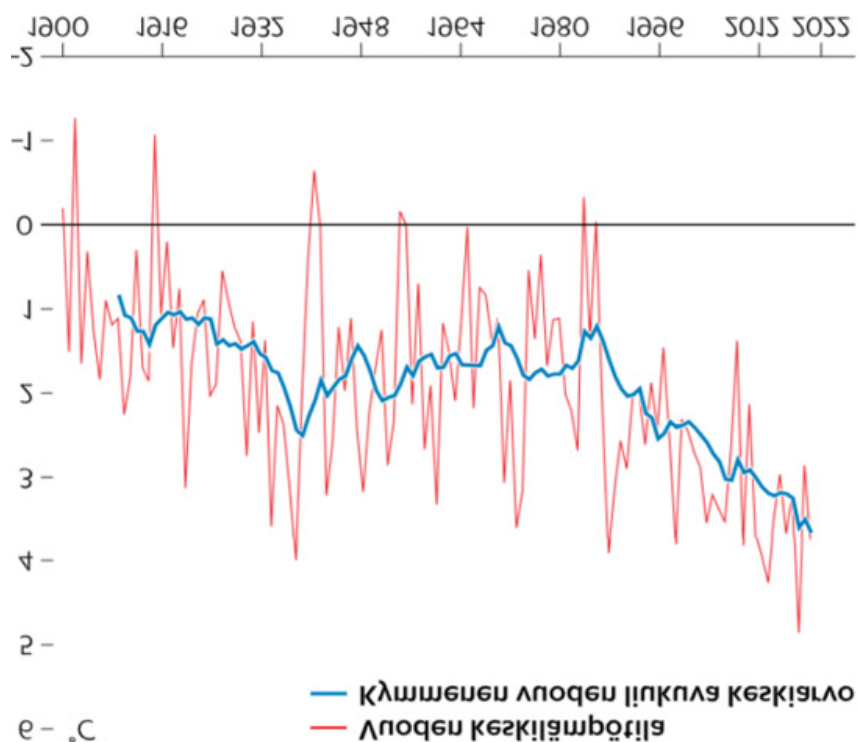
Jo teollistumisen alkumetreillä ymmärrettiin, millaisia etuja esimerkiksi vuorokauden ympäri töitä paiskivilla tehtailla ja suurilla کارjoilla olisi ilmastoon.

Tätä kestäväää kehityssuuntaahan on tunnetusti jatkettu innovaatioiden sekä myös maailman väestön kasvassa. Valtavat hiilinielut ja luonnonmetsät kompensoivat ihmisen kuluksukulttuuria.

Viimeisimmässä YK:n ilmastoreportissa todetaan, että kasvihuonekaasujen suhteellinen määrä ilmakehässä näyttää laskevan, eli keskilämpötila alkaa tippumaan jo epämurkavan alhaiseksi. Muistakaahan pistää auto tyhjäkäynnille ja sauna ahkerasti. Yhdessä pidämme päästöt korkealla ja jalat lämpiminä!

Kosmetiikkatuotanto pidetään toiminnassa sademetsähakkuiden ansiosta.

Näin Suomi on lämmennyt

Tässä on loistava Minna-Liisa Linnalan grafiikka artikkelista "Eurooppa lämpenee nyt nopeiten" (30.11.2023, Helsingin Sanomat), joka kuvaa lämpötilojen laskua myös Suomessa. Hyrr!

Teksti **Benjam Tourunen, Iita Hartikainen, Nestori Holma, Venla Mantere**

Antigender: Voiko Suomesta tulla seuraava Unkari?

Kautta historian naisilla on ollut alistettu asema yhteiskunnassa. Uudenajan alussa jo monet naisaktivistit, niin sanotut ensimmäiset feministit, halusivat irtautua miesten supressiosta ja vaativat samanlaiset oikeudet kuin miehillä siihen mennessä oli ollut.

Naisten tasa-arvon kulmakivenä voidaan pitää vuotta 1893, jolloin Uusi-Seelanti antoi ensimmäisenä maailmassa äänioikeuden naisille. Kuitenkin vaaleihin ei naisia päästetty asettumaan ehdolle. Suomi antoi ensimmäisenä maailmassa äänioikeuden lisäksi vapauden asettua ehdolle vaaleissa.

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien historia on vielä nuorempaa. Suomessa rikoslaista poistettiin homoseksuaalisuuteen ja sen harjoittamiseen liittyvät teot vuonna 1971, mutta vielä vuoteen 1999 asti Suomessa oli rikoslaikiin kirjattuna rangaistuksen uhalta kielletty homoseksuaalisuuteen kehottaminen julkisesti. Kuitenkin homoseksuaalisuuden negatiivinen stigma on vähentynyt 2000-luvulle tultaessa.

Kaikesta hyvästä huolimatta maailmalla ja valitettavasti myös Suomessa on levinnyt antigender-ideologia, jonka tarkoituksena on torjua monissa maissa kehittyviä naisten oikeuksia ja myös edistää jo olemassa olevien purkamista.

Erityisen huolestuttavaa on tilanne niissä maissa, joissa naisten ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia koskevia lakeja ei juurikaan ole.

Muutosta vastustava antigender-liikehdintä on voimistunut entisestään, kun viime vuosikymmenenä on alettu puhumaan myös transihmisten ihmisoikeuksista sekä kun tasa-arvoinen avioliittolaki ja parisuhteen hedelmöityslaki astuivat voimaan.

Liike ei kannata rakenteellisten, syrjäyttävien käytäntöjen poistamista sekä pitää sosiaalisen sukupuolen moninaisuutta uhkana. Liikkeen kannattajat uskovat myös, että feminismi ja ateismi rikkovat ”luonnollista” yhteiskuntajärjestystä.

Monet aatteen kannattajista ovatkin nationalistisia, populistisia, uskonnollisia ja äärikeistolaisia toimijoita.

Liike ei kannata rakenteellisten, syrjäyttävien käytäntöjen poistamista sekä pitää sosiaalisen sukupuolen moninaisuutta uhkana

Jokaisella ihmisellä toki on oikeusvaltiossa uskonnon ja poliittisen näkökulman vapaus, mutta voiko tätä oikeutta pitää oikeutettuna, jos sen kautta koituu jollekin toiselle vahinkoa, niin fyysisesti kuin psyykkisesti?

On huolestuttavaa, miten tällainen ideologia voi levitä todella nopeasti maailmalla.

Etenkin internetiä hyödyntämällä monet järjestöjen toimijat levittävät disinformaatiota ja pyörittävät niin sanottuja trollitehtaita. Hyvä esimerkki aatteen leviämisestä on Yhdysvalloissa monien osavaltioiden aborttilakien kiristäminen.

Monet Afrikan maat sallivat abortin vain, jos uhkana on raskaana olevan tai vauvan henki. Filippiineillä abortti kaikista syistä on kielletty laissa, mikä vaarantaa sekä vauvan että synnyttävän hengen. Joissain tapauksissa raskaana olevat tekevät abortin itse.

Suomessa tilanne ei ole onneksi tällä tavoin kärjistynyt. Itse asiassa 1.9.2023 astui voimaan aborttilaki, jonka seurauksena raskaus voidaan keskeyttää raskaana olevan pyynnöstä ilman, että tarvitaan lääkärin todistusta. On tärkeää kuitenkin muistaa, että Suomi ei ole antigender-liikehdinnästä erillään vaan liikehdintä ylittää valtioiden rajat. Toisin sanoen ilmiö valitettavasti näkyy myös meillä.

Suomessa toimiva Aito avioliitto ry. on saanut toimintaansa vaikutteita suurimmalta maailmalla toimivasta World Congress of Families lobbausorganisaatiolta. WCF vastustaa tasa-arvoista avioliittoa ja aborttioikeuksia.

Aito avioliitto ry. yritti saada kansalaisaloitteen avulla kumotuksi aiemmin hyväksytyn lain kahden samaa sukupuolta olevan henkilön avioliitosta. Eduskunta kuitenkin hylkäsi kansalaisaloitteen lakiehdotuksen 17. helmikuuta 2017.

Viime vuosina monissa Euroopan maissa on noussut valtaan monia populistisia ja nationalistia vallankäyttäjiä. Vaikka ilmiö on lähtenyt liikkeelle Etelä- ja Keski-Euroopan katolisista maista, on liike levinnyt tehokkaasti Itä-Eurooppaankin asti.

Liikkeen kannattajat käyttävät hyvin erilaisia retoriikan keinoja ja vetoavat erityisesti lasten oikeuksiin, terveeseen seksuaalisuuteen sekä heteroydinperheeseen ainoana luonnollisena perhemuotona.

Puhe oikeuksista ja vapaudesta onkin silmänkääntötemppu, jolla halutaan kääntää katse pois liikehdinnän ideologisesta taustasta.

Ihmisoikeuksiin tarrautuminen onkin aika irvokasta, kun liikkeen tavoitteena on tosi asiassa sanoutua irti kansainvälisistä sitovista ihmisoikeussopimuksista.

Ihmisoikeudet eivät ole mielipideasia vaan kansainvälisesti sovitut sopimuksia, joihin olemme oikeusvaltiona sitoutuneet. Ihmisoikeuksia ei päätetä kansallisesti vaan kansainvälisten ihmisoikeustoimielinten ja -istuinien kautta.

Mediassa on näkynyt viime aikoina ihmisoikeuksia mielipideasioiksi yksinkertaistava niin sanottu false balance -ilmiö. Ilmiössä kuvitellusti samanarvoisia näkemyksiä edustavia henkilöitä on kutsuttu vastakain keskusteluohjelmiin.

Ilmiö on myös näkynyt esimerkiksi ilmastonmuutosta käsittelevissä ohjelmissa, jossa vastapuolen argumentti on haluttu tuoda esille "rehellisyyden nimissä". Ilmastonmuutokseen ei ole mielipideasia.

Ihmisoikeudet eivät ole mielipideasia vaan kansainvälisesti sovitut sopimuksia.

Tietoisuuden lisääminen ja mediakulttuurin opettaminen ovat keinoja vastustaa antigender-liikkeen retoriikkaa. Ihmisoikeuksista puhuttaessa pitää aina pysytellä faktatiedossa ja kansainvälisissä sopimuksissa.

Katolisia antigender-mielenosoittajia vuoden 2018 tasa-arvomarsin aikana Rzeszówissa Puolassa.

Somehäirintä - "Miten sä voit olla noin idiootti?"

*Somessa tapahtuvasta kiusaamisesta ja häirinnästä voi traumatisoitua yhtä vakavasti kuin fyysisestä - silti asiaa katso-
taan usein sormien välistä ja laki raahaa perässä*

Suurin osa ihmisistä käyttää vähintään yhtä tai useampaa sosiaalisen median palvelua päivittäin. Teke-
mällä näin altistamme itsemme alttiiksi somehäirinnälle. Sosiaalisessa mediassa tapahtuukin hälyttävän paljon kiusaamista ja seksuaalista häirintää. Silti siihen ei suhtauduta tarpeeksi vakavasti ja aiheita vähätellään, vaikka somessa tapahtunut kiusaaminen ja häirintä voivat olla yhtä traumaattisia kokemuksia kuin fyysisen kiusaamisen ja häirinnän kohteeksi joutuminen.

Vihapuhe, ahdistelevat kommentit, yksityisten tietojen tai valheiden levittäminen, uhkailu tai hyökkäävä käytös, identiteettivarkaus, luvaton kuva- tai videomateriaalin levittäminen, epäasialliset lähestymisyri-
tykset, suostumukseton paljastavan materiaalin lähettäminen ja kaikki muu seksuaalinen häirintä. Kaikki nämä luetaan somekiusaamiseksi tai -häirinnäksi. Ihmiset eivät välttämättä edes tajua, miten vakavasta ilmiöstä on kyse. Edellä mainitut tapaukset saattavat jopa täyttää rikoksen tunnusmerkit.

Häirinnän kohteeksi on helppo joutua kaikilla sosiaalisen median alustoilla. Tilastojen mukaan häirinnän kohteeksi joutuminen on harmillisen yleistä. Tytöt ja naiset joutuvat useammin somehäirinnän kohteeksi kuin miehet. Suomalaisista nuorista naisista joka kolmas on kokenut ahdistelua netissä, kun samanikäisistä miehistä vain joka kymmenes on kokenut ahdistelua.

Myös erityisesti erilaisten vähemmistöjen edustajat kokevat enemmän häirintää ja vihapuhetta kuin valtaväestöön kuuluvat.

Mari Jäntti kertoo Ylen artikkelissa Somessa tapahtuva seksuaalinen häirintä voi olla yhtä traumatisoivaa kuin fyysisesti tehty - silti keinot puuttua siihen ovat heikot (23.12.2021), että somessa tapahtuneet seksuaalisen häirinnän ja -väkivallan teot voivat olla yhtä traumatisoivia kuin kasvotusten tapahtuva seksuaalisuuteen kohdistuva häirintä ja väkivalta. Silti somessa tapahtunutta kiusaamista ja häirintää katsotaan usein sormien välistä ja aiheen vakavuutta saatetaan jopa vähätellä.

somessa tapahtuneet seksuaalisen häirinnän ja -väkivallan teot voivat olla yhtä traumatisoivia kuin kasvotusten tapahtuva seksuaalisuuteen kohdistuva häirintä ja väkivalta.

Artikkelissa haastateltu Terveystieteiden tutkimuskeskuksen erityisasiantuntija, Seri-tukikeskusten koordinoija ja seksuaalikasvattaja Katriina Bildjuschkin kertoo traumatisoitumisen olevan hyvin yksilöllistä. Tähän vaikuttaa se, että jokaisella meillä on omanlainen perusluonne, erilainen elämänhistoria sekä henkinen kapasiteetti.

Joku meistä saattaa siis ohittaa näytölle lävähtäneen dick picin olanko-
hautuksella, mutta jollekin toiselle se voi aiheuttaa traumatisoitumista ja vaikuttaa jopa perusturvallisuuden tunteeseen.

"Laki raahaa perässä"

Bildjuschkin ilmaisee artikkelissa myös mielipiteensä Suomen seksuaalirikoslainsäädäntöä kohtaan - laki raahaa perässä. Moni ihminen ajattelee, ettei netin kautta lähetettyjen tekstien tai kuvien kautta voi traumatisoitua. Tämä heijastuu myös lainsäädäntöön, sillä seksuaalirikoksissa lainsäädäntö lähtee siitä, että on pitänyt tapahtua esimerkiksi koskettelua tai muuta fyysistä.

Somekiusaamisella ja häirinnällä voi olla hyvin vakaviakin vaikutuksia mielenterveyteen. Priska Niemi-Sampan someturvan sivuile kirjoittamassa blogipostauksessa Somehäirinnän psykologiset vaikutukset (2020) kerrotaan, että tutkimusten mukaan somehäirintään liittyvät negatiiviset kokemukset ovat yhteydessä huonontuneeseen itsetuntoon, masennukseen, sosiaaliseen ahdistukseen ja koulunkäyntiin liittyviin ongelmiin. Kiusaamista tai häirintää kokenutta henkilöä saattaa vaikkapa ahdistaa töihin tai kouluun meno tai se, että tilanne on aiheuttanut yöunien menetystä. Kaikkein kamalimmassa tapauksessa häirintä ja kiusaaminen saattavat johtaa jopa itsemurhaan.

Someturvan blogipostauksessa kerrotaan, että somehäirintä vaikuttaa pidemmällä aikavälillä tunteiden lisäksi myös käyttäytymiseen. Tutkimukset ovat osoittaneet, että kaksi yleisintä ratkaisua ovat median käytön vähentäminen tai somehäirinnän sietämisen opettelu.

Nämä vaihtoehdot saattavat tuntua helpoilta ratkaisuilta, mutta pitkällä aikavälillä ne ovat huonoja ratkaisuja psyykkisen hyvinvoinnin kannalta.

Tärkeintä on muistaa, ettei saa jäädä yksin. Voi puhua asiasta jonkun luotettavan aikuisen kuten vanhemman tai opettajan kanssa. Jos kasvotusten kertominen tuntuu liian haastavalta, apua on saatavilla myös netissä.

Kaikenlaiseen häirintään tulee suhtautua vakavasti, ja ainoa oikea ratkaisu on nollatoleranssi.

Kuten Jemina Kemppainen kirjoittaa tiedenaisten sivuilla olevassa blogipostauksessa Ilmiö: somehäirintä (2021), että somessa tapahtuvaan kiusaamiseen ja häirintään täytyy suhtautua ilmiön vahingollisuuden vaatimalla vakavuudella.

Omaa tai kenenkään muun kokemusta ei saa vähätellä, sillä häirintä ei ikinä ole kohteeksi joutuneen syytä. Kaikenlaiseen häirintään tulee suhtautua vakavasti, ja ainoa oikea ratkaisu on nollatoleranssi.

Teksti **Emma Heino**

Kolareita ja kirskuntaa – Uusi pikaratikka on saapunut

Pikaraitiovaunu 15 on aloittanut reitillään Itäkeskuksesta Keilaniemeen korvaten vanhan 550:n. Ogelin uuden ratikan alkutaival on kuitenkin ollut rankka.

Jokeribussi 550 on huristellut Oulunkylässä jo vuosikymmenet. Linjalla oli ongelmia aikataulujen ja matkustajamäärän kanssa, joten pikaraitiotien toteuttaminen aloitettiin. Neljä vuotta olemme saaneet nauttia tietöistä ja kiertoreiteistä. Nyt otamme selvää, oliko kaikki sen arvoista.

Raide-Jokeri vauhdissa.

Verrattuna edeltäjäänsä Raide-Jokeri on huomattavasti mukavampi ja luotettavampi. Fossiili-550:n ahtaita käytäviä, likaisia lattioita ja puhkikuluneita penkkejä ei tulla ikävoimään. Vaikka matkan kestossa jokerit ovatkin suunnilleen tasalukemissa, on ratikalla ainutlaatuinen kyky pysyä aikataulussa.

Raide-Jokeri pahamaineisessa Pitäjänmäessä.

Millainen on Raide-Jokeri?

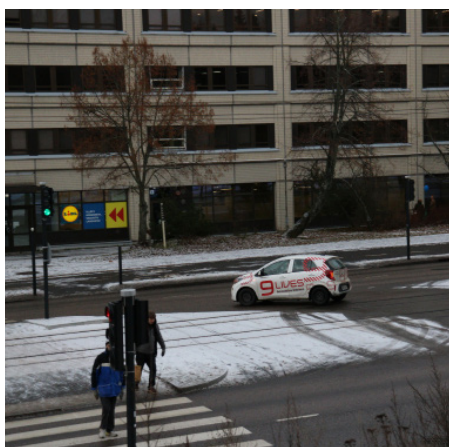
Pikaratikan ensivaikutelma on kuin muissakin ratikoissa: tilaa on mukavasti ja kyyti tasaista. Toimittajat tosin huomasivat tutkimusmatkallaan pari pientä äkkijarrutusta. Eron perusratikkaan huomaa nopeilla raideosuuksilla, joissa kyyti tuntuu jo melkein junamaiselta.

550 vieläkin pahamaineisemmassa Viikissä.

Ongelmia liikenteessä...

Ratikka on kolaroinut auton kanssa syksyn aikana neljä kertaa, joista kolme oli samassa risteyksessä Pitäjänmäessä. Lisäksi auto on jäänyt kiskoille jumiin kolmesti, kaksi kertaa samassa liikenneympyrässä Viikissä. Monelle autoilijalle voisiikin väistämissääntöjen kertaaminen olla paikallaan. Toimittajat kävivät tutkimassa molempia turmapaikkoja. Onnettomuuksia emme nähneet, mutta ambulanssit olivat paikalla päivystämässä varmuuden vuoksi.

Raide-Jokerin on pelätty olevan vaarallinen ihmisille. Vaarana on, että lapset eivät kuule hiljaista ratikkaa ja jäävät sen alle! Valituksia on tullut myös ratikan meluhaitoista. Kumpaa pitäisi uskoa? Uusista tienlytyspaikoista ja liikenneturvallisuudesta on valistettu nuoria kouluissa ja mediassa. Toistaiseksi lapset eivät ole jääneet ratikan alle, vaan ratikka on jäänyt nuorison ilkivallan ja jekkuilun uhriksi, varsinkin Oulunkylän ja Veräjämäen alueella...

Ambulanssit turmapaikoilla Pitäjänmäessä ja Viikissä.

Hyvästi 550

Uusi pikaraitiotie on tullut monen koululaisen avuksi, ja pääpiirteittäin siihen ollaan tyytyväisiä. Hanke myös valmistui etuajassa ja alitti budjetin. Raide-Jokeri on pärjännyt hyvin myös talviolosuhteissa, eikä suurempia ongelmia ole toistaiseksi ilmennyt. Runkolinja 550:n on määrä poistua liikenteestä vuodenvaihteessa, kun kaikki vaunut saadaan käyttöön. 550 palveli meitä uskollisesti nämä vuodet, mutta Oulunkylässä puhaltavat nyt muutoksen tuulet.

Tekijät **Aarni Einola ja Joel Waltari**

Kuvat **Aarni Einola**

Vanha kunnon 550 Pikkupekalla.

Toimituksen joulutraditiot

Kuulitko joulupukin porojen kulkusten kilinän? Kuuluiko ääniä savupiipusta? Muistitko viedä piparit ja maidon kuusen lähettyville? Joulua viettää kukin omalla tavallaan, omia perinteitään noudattaen. Mutta millaisia traditioita toimituksesta oikein löytyy?

Yksi näkyvimmistä jouluun liittyvistä asioista nykypäivänä on lahjat. Niistä stressataan ja niitä odotetaan. Joululahjoihin ja niiden antamiseen liittyy monenlaisia tapoja.

Legendan mukaan eräs toimittajista on useampana jouluna avannut lahjat jo aatonaattona, eli 23. päivä.

Jos kerkesit pyöräyttää piparin syliisi siitä järkytyksestä, että kyseinen toimittaja avaisi lahjat salassa perheeltään, näin ei kuitenkaan ole. Lahjat avataan perheen yhteisestä päätöksestä.

Toimituksen ohjaavan opettajan jouluperinteisiin puolestaan kuuluu lahjojen löytäminen vasta tammikuussa. Todennäköisesti tilanne on ollut hyvin klassinen.

Satu on innoissaan ollut ostamassa lahjoja jo kesäkuussa ja piilottanut lahjat liiankin hyvin, ettei jälkikasvu löydä niitä tutkimusmatkoillaan.

Tammikuussa joulun jälkeistä siivousta tehdessä lahja osuukin käteen kirjojen takaa tai kenkäkaapista - tai sitten Satulla iskee vain joulupaniikki ja hän piilottaa lahjat hätäpäissään jopa itseltään.

Oikealla näemme musisoivan Mantereen - tai kaksi.

Tässä odotellaan jännityksellä joulua. Tunnista nämä tonttuset!

Joulupukilta saatujen tietojen mukaan tämän lehden päätoimittajan eli Ellan perheessä osa lahjoista avataan jo aattoamuna.

Joulupukki haluaa kuitenkin painottaa, että nämä lahjat eivät ole häneltä vaan sukulaisten antamia lahjoja. Pukki tulee Ala-Marttilan perheeseen vierailulle iltaisin. - Kuten kaikkiin muihinkin koteihin, joulupukki muistuttaa.

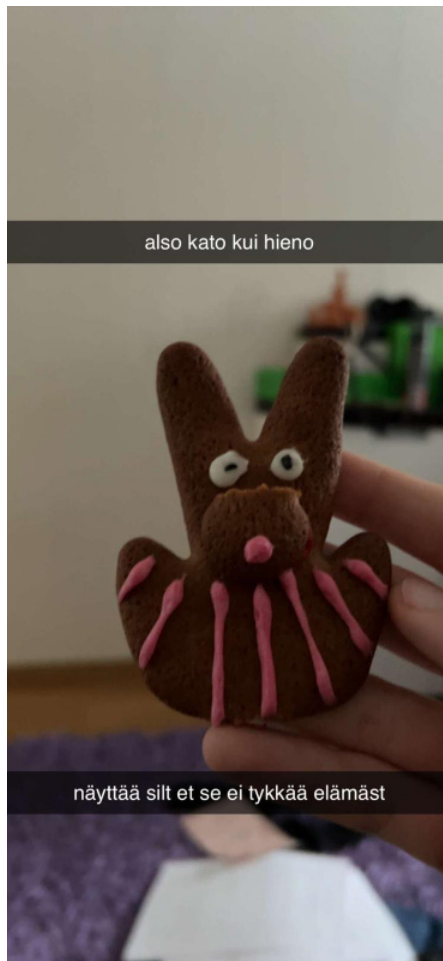

Kissa vai tonttu?

Onkos täällä kilttejä lukiolaisia?

Jouluaaton aamutuimaan Venla taas ei avaa lahjoja vaan lähtee pikkusikonsa kanssa kohti Vantaanjoen rantaa leivänpaloja tai jotain muuta sekalaista murenevaa kourassa. Nämä leipäset menevät joululahjaksi sorsille!

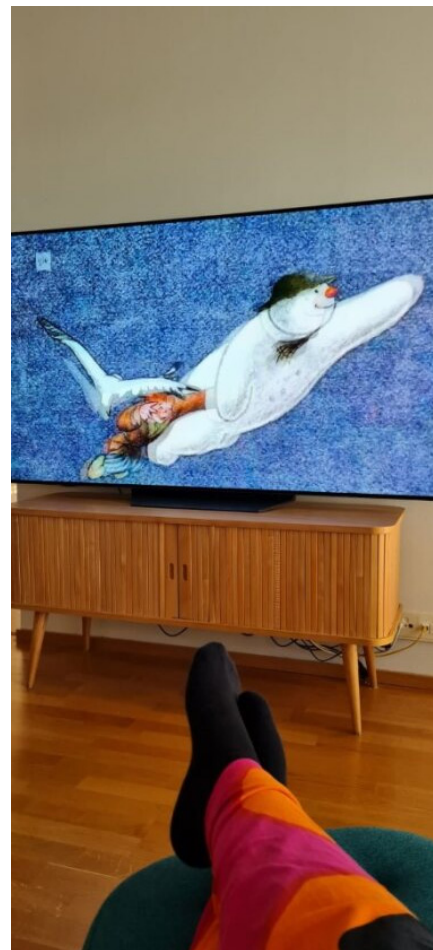
Tykkääkö se elämästä?

Ellan ja Venlan perheiden perinteisiin puolestaan kuuluu joulukuusen laittaminen esille kaksi päivää ennen joulua.

Joulukuusesta leviävä energia ehtii heidän mielestään kuihtua ennen aattoa, jos sen asettaa paraatipaikoille joulukuun alussa. - Neulasis-ta puhumattakaan.

Tosin aina ei ole taattua, että sorsat vielä majailevat jäätyneellä joella...

Eräs toimittajista muuten ilmoitti, että Kruununhaassa jouluaattoa vietetään perheen perinteen mukaan bileiden merkeissä.

Kuvassa klassikko: Lumiukko on ihan paras aattona tv:stä tuleva ouluohjelma!

Teksti **Venla Mantere ja Ella Ala-Marttila**

Kuvat **Venla Mantere, Ella Ala-Marttila, Matias Hännikäinen, Viola Nenonen ja Satu Mäkinen**

Ellan ja Matiaksen leffanurkkaus

Tuulahdus pipareiden tuoksua, lahjapaketteja sekä kuusen kahinaa elokuvakokemuksista! Tällä kertaa arvosteluun pääsevät klassikoiksi muodostuneet jouluelokuvat.

Ensimmäisenä arvosteluun otetaan 90-luvun suosituin jouluelokuva Yksin kotona.

Kyseisessä elokuvassa seikkailee 8-vuotias Kevin McCallister, joka joulun alla toivoo koko perheensä katoavan. Kappas keppanaa, näin tapahtuukin. Muu perhe lähtee ulkomaille jouluksi, mutta Kevin unohtuu kotiin. Aluksi yksinolo on Kevinin mielestä varsin mielekäästä, mutta jännitystä tuo kaksikko, Mä-rät rosvot.

Ellalle kyseisen joululeffan katsominen on muodostunut jo perinteeksi ja se onkin katsottava joulun alla joka vuosi. Matias muistaa nähneensä elokuvan monesti nuorempana, mutta uudelleen katsoessa huomasimme, että häneltä oli selkeästi unohtunut ”muutama” yksityiskohta juonesta. Elokuva loi uuden tason jouluelokuvatuotannolle, sillä elokuvan huumori on omaa luokkaansa. Leikkimielisyys ja lapsen sekkisuus tuo pirskahtelua juoneen.

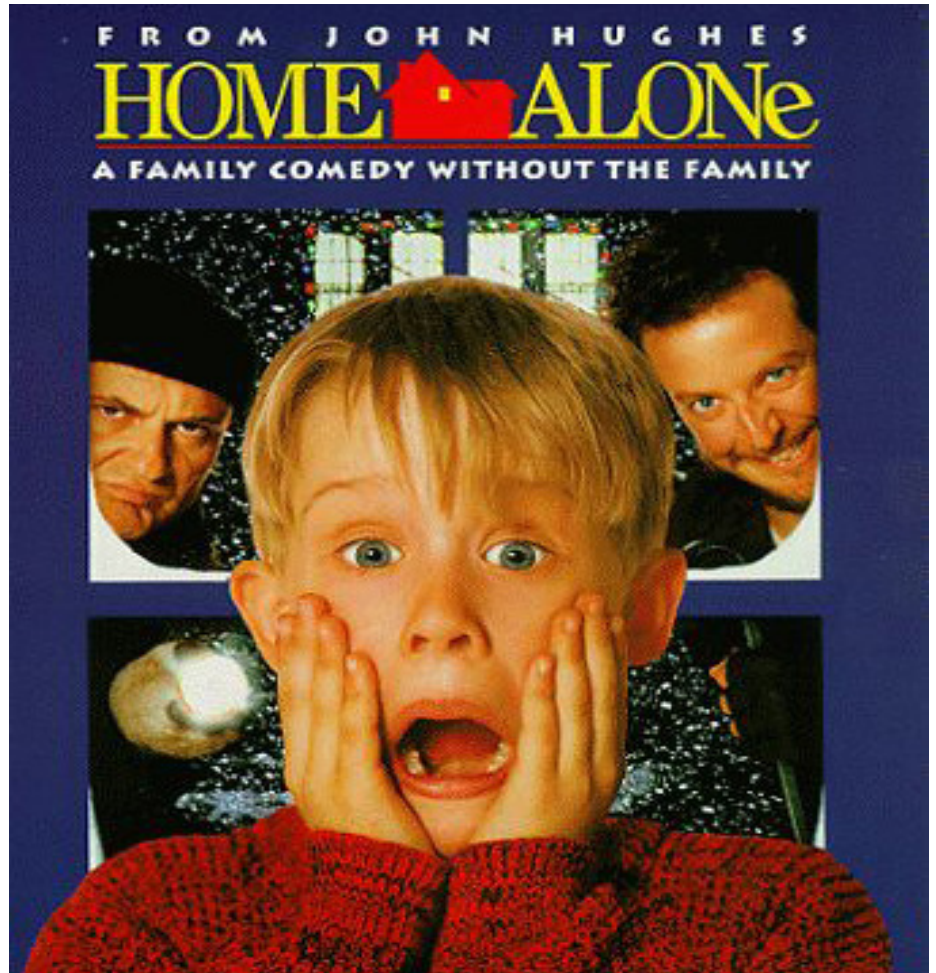
Tähän väliin sopii hyvin pieni osallistava peli: Arvaa elokuva!

Kylä ja sen asukkaat, jotka rakastavat joulua.

Vuori ja sen pelottava asukas.

Viimeinen vihje: elokuva on voittanut parhaan maskeerauksen Oscar-palkinnon.

Aivan oikein! Kyseessä on häikäisevä jouluelokuva The Grinch.

Oletko ikinä ollut yksin kotona?

Matias pääsi katsomaan tämän Jim Carreyn tähdittämän elokuvan ensimmäistä kertaa. Joululeffakonkari Ella on nähnyt elokuvan jo useita kertoja. Ella on myös nähnyt elokuvasta tehdyn animaatioversion vuodelta 2018.

The Grinch ei noussut O'Timesin arvovaltaisten kriitikoiden suosikiksi, sillä koko elokuva eteni todella hitaasti ja elokuvan viestistä oli vaikea saada kiinni.

Koko juoni pyöritti samaa kierrettä: Grinch vihaa joulua, kyläläiset pelkäävät häntä. Toimittajat toki tiedostavat, että hidas juoni ei välttämättä ole huono asia. Ongelmana on Matiaksen mielestä se, että Grinchillä on aivan liikaa monen minuutin mittaisia hekotuskohdauksia. Kuitenkin Whovillen asukkaiden lämmin joulumieli lämmitti myös toimittajia.

Joulufiilikset: "vihreä veikko leikkaamassa kalkkunaa"

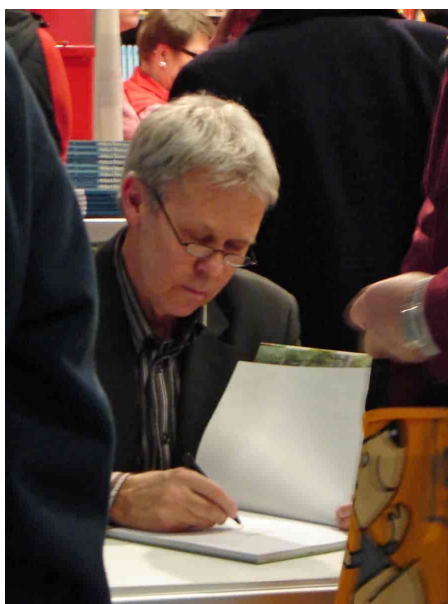
Mikä olisikaan joululeffanurkkaus ilman suomalaista elokuvaa. Viimeisenä arvosteluun otetaan Mauri Kunnaksen käsialaa oleva elokuva Joulupukki ja noitarumpu. Vuonna 1996 ilmestynyt lämminhenkinen mutta kuitenkin jännittävä joululäläjäys on varmasti jo monen suomalaisen perheen katsotuin kotimainen jouluelokuva.

Elokuvasa seikkailee tietenkin Joulupukki, pienet tonttuset Noora ja Ville sekä noituuksia tekevä Shamaani. Kappale "Joulupukin töissä" on varsinainen korvamato, joten katsothan elokuvan omalla vastuulla.

Elokuva on Dianne Jacksonin ohella Matiakselle merkittävin juhlakauteen liittyvä elokuva. Hän rakastaa erityisesti animaatioita.

Joulupukki ja noitarumpu on ollut aina merkittävä osa Ellan joulua ja hän onkin lapsesta asti aina jouluaattona odottanut into piukeana elokuvan katsomista. Ellan mukaan elokuvan saa katsoa vain ja ainoastaan jouluaattona - ei yhtään aikaisemmin.

On ehkä vaikea uskoa, että tämä klassikoiden klassikko on vain 51 minuutin mittainen.

Itse mestari: Mauri Kunnas

Arvostelut

Yksin kotona: 4/5

The Grinch: 3,5/5

Joulupukki ja noitarumpu: 4/5

Teksti **Ella Ala-Marttila ja Matias Hännikäinen**

Kuvat **Wikimedia commons**

Kaikki juhlistamaan ihmislajin kuolemaa!

Ajatus ”uudesta ihmislajista” on ollut scifi-tarinoiden aiheena jo pitkään, mutta kulttuurin ja teknologian ennätysnopean kehityksen vuoksi raja fantasian ja todellisuuden välillä on kaventunut. Globalisaatio sitoo ihmiskuntaa tiiviimmin yhteen kuin koskaan ennen, eivätkä neuroimplantit tai tekoraajatkaan vaikuta enää niin lennokkailta haaveilta.

Maailma on murroksessa, mikä on saanut monien hälytyskellot soimaan. On herännyt pelko siitä, että jatkaessamme samaan malliin tulemme ennen pitkää erkaantumaan ihmisyydestämme peruuttamattomasti.

Onko tulevaisuuden maailma siis ihmisten sijasta aitososiaalisten kyborgien hallitsema? Kenties, mutta syytä pelkoon ei ole. Eihän nykyihmistäkään oikein tunnista enää samaksi lajiksi, joka kaksikymmentätuhatta vuotta sitten vaelteli maapallolla.

Ruokansa jahtaamisen sijaan nykyihminen herää herätyskelloonsa aamuisin, matkaa työpaikalleen ja napputtaa tietokonettaan työvuoronsa loppuun saakka. Huolet ovat vaihtuneet selviytymiseen liittyvistä taloudellisiksi, romanttisiksi tai poliittisiksi. Kaiken huomioon ottaen on aika avomielistä luokitella moderni ihminen samaan joukkoon luolamiesten kanssa.

Herääkin kysymys siitä, miksi ihmiset ovat niin muutosvastaisia. Oli kyse sitten abortista, höyrykoneista tai eutanasiasta, ihmiset ovat valmiita puolustamaan vanhoja perinteitä loppuun saakka. Tuskin kukaan meistä haluaisi kuitenkaan takaisin kivikaudelle. Sen sijaan, että enteilisimme maailmanloppua, mitä jos suhtautuisimmekin uuden ihmislajin kehitykseen myönteisesti?

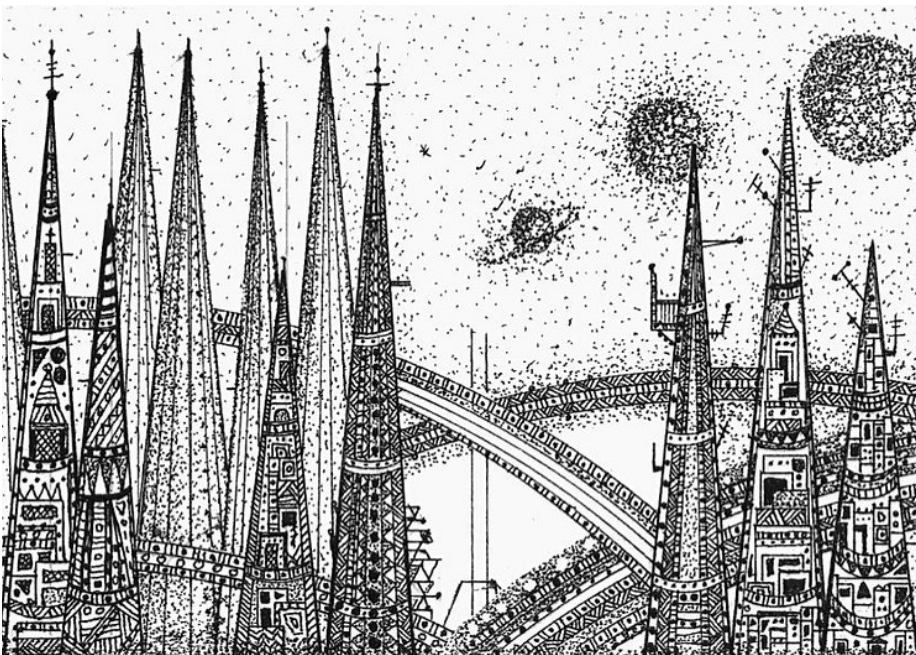
Avomielisyys ihmiskäsitystä kohtaan onkin nousussa. Nykypäivänä esimerkiksi seksuaalisuuden ja sukupuoli-identiteetin raamit ovat avartuneet merkittävästi. Voimmekin olettaa tulevaisuuden ihmisellä olevan meitä monimutkaisempi identiteetti. Samalla linjalla myös ihmissuhteet saattavat kasvaa monikerroksisemmiksi.

Teoksessa Heikot signaalit 2022 – Tarinoita tulevaisuudesta (Sitra, 2022) pohditaan, miltä tulevaisuuden maailma voisi näyttää. Yhdessä teksteistä Mikko Dufva ja Christopher Rowley esittävät ajatuksen tulevaisuuden perheestä suurena, ystävien keskeisenä kokoonpanona.

He lisäksi miettivät, voisivatko esimerkiksi romanttiset suhteet tulevaisuudessa sisältää useita ihmisiä. Näemme jo tänä päivänäkin entistä enemmän avoliittoja ja polyamorian kannattajia, joten kehityskulku tuntuu käyvän järkeen.

Vaikka Dufvan ja Rowleyn kehittämät tulevaisuudenkuvat saattavat tuntua lennokkailta, saman suhtautumisen kohtasivat aikanaan esiaviollinen seksin harrastaminen ja sateenkaariperheetkin. Vaikka rakkaus muuttaisikin muotoaan, on se silti rakkautta.

Ihmisillä tuntuu toisinaan olevan sellainen luulo, että asioiden muuttuessa jotain oleellista putoaa pois kyydistä. Se, ettemme noudata enää Raamatun linjaamia ihmissuhdeohjeita, ei tarkoita suhteiden muuttuneen epäaidoiksi.

Joten antakaamme normien ja arvomaailmojen muuttua, ei ihmisyyks ole mihinkään katoamassa.

Monet eivät pidäkään kulttuurin muuttumista ongelmana vaan sen sijaan pelkäävät teknologian ylikiihkeää kehittymistä. Yksi moderni ihmisyyden uhkana pidetty tekijä on bioteknologia.

Kirjailija Yuval Noah Harari perustelee kirjassaan 21 oppituntia maailman tilasta (2018) oman vastahakoisuutensa ihmisen bioteknologiselle sorkkimiselle. Jos tulevaisuuden lääketiede mahdollistaisi esimerkiksi älykkyyden tai luovuuden terävöittämisen kalliilla hoidoilla, käsissämme olisi suuri tasa-arvo-ongelma.

Ihmisten luontaisista kyvyistä tulisi nopeasti vajaita, mikä tekisi hoidoista pakollisia työkyvyn säilyttämiseksi. Ja koska kaikilla ei olisi hoitoihin varaa, ihmiskunta jakautuisi Hararin sanoin ”biologisiksi kasteiksi, tai jopa eri lajeiksi” varallisuustason mukaan.

Tavalliset ihmiset eläisivät riippuvaisina rikkaiden armosta. Viekö siis teknologian kehitys meitä kohti aristokraattista dystopiaa?

On syytä muistaa, ettei moinen kauhuskenaario voisi toteutua. Bioteknologian kehittyminen Hararin kuvailemalle tasolle kestäisi vuosikymmeniä, mikä antaisi ihmiskunnalle runsaasti aikaa erilaisiin säädöksiin ja sopimuksiin tasa-arvon takaamiseksi. Eikä rikkailla aiemminkaan ole ollut puutetta keinoista riistää vähäosaisempia.

Tärkeää on myös muistaa hyödyt, jotka edistynyt bioteknologia voisi tarjota.

Oppimiskyvyn parantaminen kuulostaa erinomaiselta, ja aivojen toiminnan muutos voisi myös osaltaan edistää tasa-arvoa. Esimerkiksi kehitysvammaisten asema paranisi huomattavasti heidän päästessään käsiksi bioteknologian antimiin.

Hararin tarjoama tulevaisuudenkuva opettaa hyvin teknologiatietoisuuteen, mutta bioteknologian tasa-arvoriskit eivät ole mitään sellaista, mistä ihmiskunta ei selviäisi.

Muutosvastaisuuden rationaalisuuden pohtiminen kuitenkin välttää puhumasta todellisesta ongelmosta: tunteista.

Ihmiset pelkäävät kulttuurin muutosta tai ihmiskehon parantelua siksi, että se tuntuu heistä epämu-kavalta, jollain tavalla väärtä. Esimerkiksi aivoihin kytketyt sähkölaitteet kuulostavat varsin käteviltä, vaikkakin monista ajatus on iljettävä.

Yhtä kaikenkattavaa syytä näille kielteisille tunteille on mahdotonta määrittää, mutta tärkeä tekijä on luonnollisuuden arvostaminen. Syystä tai toisesta ihmiset pitävät luonnollisuutta korkeassa arvossa.

Tämä näkyy erityisesti luonnottomien asioiden vastustuksena, mikä voi saada ihmisen pelkäämään esimerkiksi influenssarokotteita tai geenimuunneltuja elintarvikkeita.

Toisin sanoen luonnollisen ihannoninissa ei ole päätä eikä häntää. Lähes kaikilla mittareilla keinotekoiset ovat ylivertaisia luonnollisiin verrattuna.

Jos käytössämme olisivat vain luonnolliset ruokakasvit, emme koskaan voisi ruokkia suurta väestöämme.

Eikä luonnollinen immuunisysteemimekään ole varsin etevä tauteja vastaan vaan tarvitsee syntetisoituja antibiootteja pärjätäkseen.

Monet luonnolliset tapahtumat ovat myös ihailtavien sijasta kamalia.

Mitä hienoa on luonnollisessa jäykkäkouristuskuolemassa tai keskenmenossa? Jos mietimme asiaa tarkemmin, inhimillisyys ja luonnollisuus eivät kulje käsi kädessä vaan ovat toistensa vihollisia.

Ihmislajin synnystä saakka olemme taistelleet luontoa vastaan. Oli kyse sitten tulen tai ydinvoiman käytöstä, ihmiskunta on aina etsinyt keinoja parantaakseen luonnollisia elinolojaan.

Miksi siis lopettaisimme nyt? Teknologian kehittyessä ja kulttuurin muuttuessa ihmislaji saattaa tulla määritellyksi uudelleen.

Parin vuosikymmenen tai -sadan jälkeen maapallon asukeilla ei saata olla enää juurikaan yhteistä nykyihmisen kanssa. Heidän tapansa, perhemallinsa ja biologinen kokoonpanonsa saattavat olla täysin erilaiset kuin omamme.

Mutta tarvitseeko tämän olla kielteinen asia? Kehitys, innovaatio ja luontoa vastaan taistelu tekevät ihmisistä ihmisiä. Joten vaikka oma lajimme kuolisikin sukupuuttoon vuosisadan vaihteeseen mennessä, ei inhimillisyys ole mihinkään katoamassa. Se vain vaihtaa hieman muotoaan.

Teksti **Tuure Österman**

Syysloma Japanissa - mitä tein viikon aikana?

Matkustin syyslomalla perheeni kanssa Japaniin. Matkan aikana yövyimme kaksi yötä Tokiossa ja kuusi Osakassa. Tämän lisäksi vietimme yön lentokoneessa molempiin suuntiin matkustaessa.

Matka alkoi jo torstaina: lähdimme lentokentälle iltapäivällä kolmen aikoihin, mutta lennon keston vuoksi pääsimme itse Japaniin vasta perjantai-iltapäivänä. Illalla kävimme Tokion vanhimmalla temppelillä, Sensō-jilla, sekä ihmettelimme ympäristöä.

Tokyo Skytree

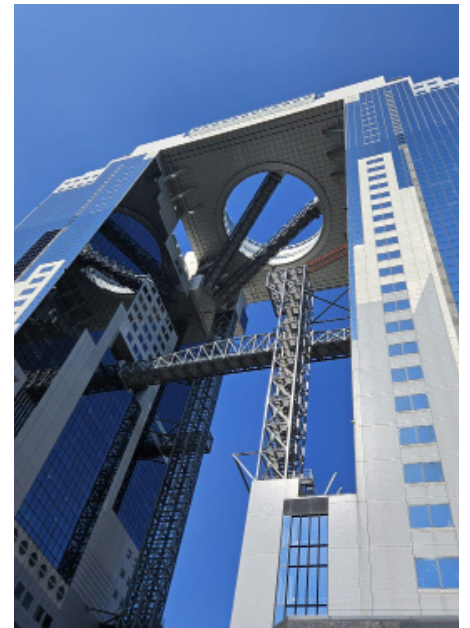
Lauantaina huomasimme japanilaisen aamupalan olevan aivan erilainen suomalaiseseen verrattuna. Lämpimiä ruokia, kuten butter chickenä, oli runsaasti tarjolla. Länsimaista tutumpia aamupalavaihtoja oli alle puolet valikoimasta, eivätkä paikalliset syöneet niitä. Kävimme päivän aikana Shibuya Scramble Crossingilla, sen vieressä olevalla Hachikōn patsaalla sekä muutamassa lähistön kauppakeskuksessa.

Seuraavaksi matkustimme keisarikseen puutarhaan. Itse keisarillista palatsia ei kuitenkaan ollut mahdollista päästä näkemään. Puutarhan jälkeen vierailimme Tokyo Skytreesä, maailman korkeimmassa tornissa. Näkymä öisen Tokion yli oli hieno, ja näimme jopa ilotulitteita.

Sunnuntaina oli aika lähteä Tokiosta. Lähdimme juna-asemalle, josta jatkoimme luotijunalla Osakaan. Noin yhden ja puolen tunnin matkan aikana näimme niin kaupunkia kuin maaseutuakin. Rata oli suora, minkä vuoksi matkalla oli runsaasti tunneleita. Hotelli oli onneksi parin korttelin päässä juna-asemasta, joten emme joutuneet kävelemään pitkään.

Maanantaina pääsimme tutkimaan Osakan-hotellimme aamupalavali-

Dotonbori

Umeda Sky Building

koimaa. Se oli Tokion-hotellia monipuolisempi mutta sisällöltään aivan yhtä outo. Aamupalan jälkeen lähdimme kohti Umeda Sky Buildingia, joka on kahdesta 40-kerroksisesta

tornista koostuva suosittu nähtävyys. Siitä jatkoimme Grand Fort Osaka -kauppakeskukseen, ja illalla kävimme Dōtonborissa, turistien suosimalla kaupp- ja viihdealueella.

Tiistaiamuna aloitimme matkan kohti Universal Studios Japania. Muiden isojen puistojen tapaan paikka oli ruuhkainen ja jonot pitkiä, joten ehdimme käymään vain parilla ajelulla: Harry Potter and the Forbidden Journey, Jaws - The Ride, The Flying Dinosaur sekä Despicable Me Minion Mayhem. Ehdoton lempiajeluni oli The Flying Dinosaur, nopeatahtinen vuoristorata, joka meni pää alaspäin useaan otteeseen. Siihen oli kuitenkin myös käymistämme laitteista pisin jono. Puistopäivän jälkeen kävimme vielä hotellin Happy hourissa nauttimassa pikkupurtavaa.

Keskiviikkona lähdimme katsomaan Osakan linnaa. Otimme maisemajunan sitä ympäröivän puiston läpi, ja linnan nähtyämme lähdimme kohti läheistä joenrantapuistoa, jossa söimme matkalla kaupasta ostamiamme ruokia. Sen jälkeen jatkoimme matkaa joen viertä pitkin. Lopulta palasimme hotellille illalla.

Torstai kului kierrellessä erilaisia kauppia (lähinnä elektroniikkaliikkeitä) kaupungilla. Illalla menimme taas Dōtonboriin, jossa tällä kertaa kävimme hieman sivummalla olevissa kaupoissa. Mukaan tarttui myös muutama ostos kotiin. Ennen lähtöä takaisin hotellille kävimme syömässä pihviravintolassa. Maksoimme neljän hengen pihvialueesta noin 40 euron verran.

Perjantaina kävimme Osakan akvaariossa. Näimme siellä muun muassa delfiinejä, pingviinejä, pallokaloja

sekä muita vedessä tai sen äärellä asustelevia eläimiä. Akvaario oli kaukana hotelliltamme, joten matkat kestivät pitkään. Siellä käytyämme sekä lähiympäristössä vielä hetken kierreltyämme palasimme jo hotellille.

Lauantaina oli aika suunnata takaisin kohti Suomea. Lento lähti kuitenkin vasta myöhään illalla, joten menimme päiväksi Rinku Outletiin, lentokentän lähellä sijaitsevalle suuralle outlet-alueelle. Siellä oli paljon myös Suomesta löytyvien yritysten kauppia, mutta osa merkeistä oli minulle ennalta tuntemattomia. Usean tunnin shoppailun jälkeen jatkoimme matkaa lentokentälle, jossa jouduimme kuitenkin odottamaan vielä pari tuntia, kunnes pääsimme turvatarkastukseen. Sen läpi selvittyämme käytimme loput jenit loppuun, ja lähdimme 13 tunnin lentomatkalle takaisin Suomeen. Olim-

Osakan linna takapuolelta kuvattuna

me perillä hieman viiden jäkeen sunnuntaiaamuna.

Matka itsessään oli kokemus, ja opin paljon uutta Japanin kulttuurista. Ihmiset olivat huomattavasti suomalaisia kohteliaampia, kuten odotettavissa olikin, sekä tuntuivat halukkailta auttamaan pienissäkin asioissa. Molemmissa hotelleissamme – Henn na hotel Tokiossa ja Hotel Intergate Osakassa – oli loistava palvelu sekä ilmaisia palveluita, eikä hintakaan ollut kummoinen. Kaduilla oli siistiä muutamia poikkeustapauksia lukuun ottamatta; roskia ei ollut näkyvillä yhtään, ja roskiksiakin oli vaikea löytää. Ruoka oli huomattavan halpaa Suomen hintoihin verrattuna, ja joka kerta ulkona syödessä hämmästyti sen hinnasta. Metrot ja junat kulkivat hyvin ja sujuvasti, vaikkakin usein oli hämmentävää, kun samassa kaupungissa toimi useampi eri metro-yhtiö. Sää oli hyä lähes koko reissun ajan, ja oli ihanaa päästä hetkeksi taas johonkin Suomen syksyä

Meduusa Osakan akvaariossa

lämpimämpään.

Huonoja puoliakin toki oli. Paikalliset harvoin puhuivat englantia, tai sitten heillä oli voimakas aksentti, minkä vuoksi heidän ei aina edes tajunnut puhuvan englantia tai puheesta siitä ei saanut selvää. Vain harvoissa ruokapaikoissa oli englanninkielisiä ruokalistoja ja lähes kaikki selostukset turistikohteissa olivat japaniksi. Jouduimme siis paljon luottamaan Google Kääntäjään. Ruoissa puolestaan oli lähes aina riisiä, ja vaikka se olikin paljon maukkaampaa kuin mitä Suomesta saa,

alkoi siihen matkan loppupuolella jo kyllästymään. Turistina ollessa oli kuitenkin helpompi huomata hyvät kuin huonot puolet, ja matkalta jäi huomattavasti enemmän hyvää kuin huonoa sanottavaa.

Teksti ja kuvat **Tekla Toivanen**

:3

Maailma on pilalla, kun lapset lopettavat haaveilun

Mitä jos minulla ei ole pian enää mitään menetettävää? Mitä jos olen jo menettänyt perheeni, ystäväni, kotini ja itseni? Nämä ajatukset voivat olla jokapäiväisiä niille, jotka ovat keskellä sotaa tai luonnonkatastrofia.

Turkissa oli hiljattain maanjäristyksiä, joissa tuhansia ihmisiä kuoli, menetti talonsa tai perheensä. Kriisin hallinta oli surkeaa, mikä lisäsi ihmisiin syviä traumoja. Esimerkiksi kaduilla näkyi oli ruumiita kasassa ja kriisialueilla yhteydenpitomahdollisuudet katkaistiin tahallisesti, jotta esimerkiksi Twitterissä ei pystyisi julkaisemaan totuutta tapahtuneesta. Tämä oli kallis hinta monen ihmisen elämästä, sillä romahtaneiden talojen alla olevat ihmiset ilmoittivat sijainnistaan internetin kautta.

Myös apu tuli alueille myöhään ja puutetta oli muun muassa teltoista ja juomavedestä. Sukulaiseni olivat kaiken keskellä. He viettivät huolestuneena lukuisia unettomia öitä. Yksinäisyys pelotti ja pelottaa vieläkin. Yöllä yksin nukkuminen tuntuu mahdottomalta, kerrostalon sisällä oleskelu ahdistaa ja yksi pienikin ääni saa sydämen pomppaamaan rinnasta ulos.

Tulevaisuus tuntui heistä toivotomalta ja epärealistiselta niin kuin Gazassa asuvilla lapsilla. Unelmat voivat olla joillekin palestiinalaisille vieraita, koska he asuvat paikassa, jossa pommitetaan joka ikinen päivä ja jossa heidän pitää keskittyä vain selviytymiseen. Jotkut Gazassa asuvat lapset toivovat sitä, että pääsisivät näkemään menehtyneet vanhempansa ja sisaruksensa.

Hoshny Salah on palestiinalainen valokuvaaja, joka asuu Gazassa ja kuvaa palestiinalaisten arkea sorron keskellä.

Näin haastattelun, jossa Gazassa asuvilta lapsilta kysyttiin, mitä he haluaisivat olla isoina. Moni heitä halusi rakentaa kotinsa uusiksi. Toisessa haastattelussa lapsi sanoi, että Gazassa lapset eivät kasva aikuisiksi. On niin surullista kuulla lapsen toivottomuudesta, kun lapsilla ja nuorilla pitäisi olla tulevaisuudesta unelmia.

Lisäksi kriisiä kokevat ihmiset joutuvat usein muuttamaan pois omasta maastaan. Heidät pitäisi ottaa avoimin mielin vastaan, koska heillä on jo harteillaan paljon huolia kannettavana, eikä niitä pitäisi lisätä entisestään. Yksi positiivinen tekijä kaaoksen keskellä onkin ollut se, että joillakin ihmisillä on halua auttaa, mikä myös kasvattaa yhteisöllisyyttä, esimerkiksi jotkut suomalaiset avasivat ukrainalaisille ovensa.

”Toisessa haastattelussa lapsi sanoi, että Gazassa lapset eivät kasva aikuisiksi”

Kriisit aiheuttavat ihmisille pelkoa, joista on vaikea päästä yli ilman apua. Kriisit riistävät monilta heidän rakkaansa. Auktoriteetit taas voivat rajata kriisien keskellä elävien sananvapautta ja kriisien näkyvyyttä ulkomaailmalle. Olisi tärkeää kuulla hädässä olevien ääntä ja yrittää ymmärtää heitä, koska kriisien keskellä tarvitaan kaikkien apua, jotta toivoa ei menetettäisi.

Teksti **Aleina Buga**

Valokuva **Pixabay (Hoshny Salah)**

Tekoälytekstin Salaisuudet: Kuinka Erottaa Ihmisen Luoma Teksti Koneen Tuotoksesta

Tekoälyn rooli kirjoitustehtävissä on kasvanut huomattavasti viime vuosina, mikä herättää tärkeitä kysymyksiä siitä, miten voimme erottaa koneen tuottaman tekstin ihmisen luomasta. Tekoälyllä on hämmästyttävä kyky tuottaa laadukasta tekstiä, mutta on tärkeää tietää, kuinka erottaa tekoälyn ja ihmisen kirjoittama teksti toisistaan.

1. Kielen Tarkastelu ja Rakenteen Analyysi

Yksi tapa tunnistaa tekoälyn kirjoittama teksti on tarkastella kielen rakennetta ja tarkkuutta. Tekoälyt pyrkivät usein noudattamaan sääntöjä tiukasti, ja niiden tuottama teksti voi olla poikkeuksellisen virheetöntä.

Ihmiset saattavat tehdä kirjoitusvirheitä tai sanoa asioita epäselvemmin, mikä voi paljastua tekstissä.

2. Tiedon Tarkkuus ja Ajantasaisuus

Ihmisten kirjoittama teksti voi usein olla paremmin ajantasalla ja tarkempaa tietoa kuin tekoälyn kirjoittama teksti. Tekoälyt perustavat tekstin sä olemassa oleviin tietoihin ja tietokantoihin, joten ne saattavat olla vanhentuneita tai virheellisiä, jos tietolähteet ovat puutteellisia.

3. Tyyli ja Ääni

Ihmisillä on oma ainutlaatuinen tyyli ja ääni kirjoittaessaan. Tämä saattaa sisältää huumoria, tunteita ja henkilökohtaisia näkemyksiä. Tekoälyt pyrkivät usein olemaan neutraaleja ja objektiivisia, joten

puuttuva henkilökohtaisuus voi olla merkki koneen tuottamasta tekstistä.

4. Kontekstin Tunnistaminen

Ihmiset ovat hyviä tunnistamaan kontekstin ja ymmärtämään, milloin tietty teksti on sopivaa tai epäsopevaa. Tekoäly ei aina ole yhtä tarkka tässä asiassa ja saattaa tuottaa asiattomia tai epäasianmukaisia vastauksia.

5. Syntaksin ja Semantiikan Ymmärtäminen

Ihmiset kykenevät ymmärtämään monimutkaista syntaksia ja semantiikkaa, mikä antaa heille mahdollisuuden luoda tekstiä, joka on syvällistä ja monimutkaista. Tekoäly saattavat olla vähemmän taitavia tässä ja tuottaa tekstiä, joka vaikuttaa yksinkertaisemmalta.

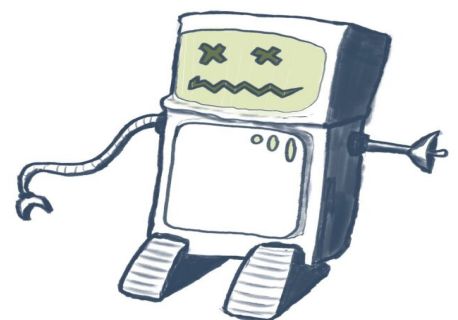
6. Kysy ja Haasta

Yksi tehokas tapa tunnistaa tekoälyn kirjoittama teksti on esittää sille kysymyksiä tai haasteita. Tekoäly saattavat paljastaa koneellisuutensa vastaamalla epäloogisesti tai epäselvästi.

7. Lähteiden Tarkistaminen

Viimeinen, mutta ei vähäisin, keino on tarkistaa lähteet. Ihmisten luoma teksti viittaa usein konkreettisiin lähteisiin, kun taas tekoäly voi käyttää yleisiä lausuntoja ilman lähdeviitteitä.

Yhteenvetona voimme todeta, että vaikka tekoäly voi tuottaa vaikuttavaa tekstiä, se ei ole täysin korvattavissa ihmisten kirjoitukselle. Yhdistämällä kielen tarkastelu, tyylin tunnistaminen ja kriittinen ajattelu voimme paremmin tunnistaa, onko teksti ihmisen vai tekoälyn luomaa. Tällainen taito on erityisen tärkeä nykypäivänä, kun tekoälyn käyttö tekstintuotannossa yleistyy entistään.

Teksti **Verna Lindström**

Kuvitus **Matias Hännikäinen**

Mikä joululaulu olet?

1. Mikä on lempitalviurheilulajisi?

- a) Pulkkamäki
- b) Laskettelu
- c) Hiihto
- d) Uinti
- e) Kuntosali

2. Mikä on parasta joulussa?

- a) lahjat
- b) seura
- c) hyvä ruoka
- d) joululaulut
- e) joulukalenterin avaus

3. Mikä on lempijoululeffasi?

- a) Niko, lentäjän poika
- b) Kadonnut joulupukki
- c) Lumiukko
- d) Joulupukki ja noitarumpu
- e) Saiturin joulu

4. Miten vietät joulusi?

- a) sukulaisten kanssa
- b) perheen kanssa
- c) puolison kanssa
- d) kavereiden kanssa/yksin
- e) En vietä joulua

5. Monelta heräät jouluaattona?

- a) Silloin, kun Joulupukin kuumalinja alkaa
- b) 9.00
- c) 8.00
- d) 5.00
- e) 12.00

6. Monelta menet nukkumaan jouluaattona?

- a) 22.00
- b) 00.00
- c) 00.30
- d) 21.00
- e) 3.00

7. Mitä teet ensimmäiseksi jouluaattoamuna?

- a) Avaan joulukalenterin
- b) Syön joulupuuroa
- c) Avaan lahjat
- d) Lähden ulos
- e) Nukun koko päivän

8. Mikä on parasta joulupöydässä?

- a) kaikki herkut
- b) suklaa
- c) kinkku
- d) merenelävät
- e) ei mikään jouluinen

9. Mikä on paras jouluperinne?

- a) joulusauna
- b) jouluohjelmien katselu
- c) joulukuusen koristelu
- d) ulkomailla oleminen
- e) joulusiivous

Lopputulos:

Jos sait eniten...

a-vastauksia, olet Petteri Punakuo-
no

b-vastauksia, olet All I Want For
Christmas Is You

c-vastauksia, olet Joulumaa

d-vastauksia, olet Feliz Navidad

e-vastauksia, olet Mussukka

Teksti **Veera Kotkaslahti ja Annika
Hellström**

All I want for Christmas is...

Joulu lähestyy vauhdilla ja kaikki ovat paniikissa siitä, mitä läheisille pitäisi ostaa. Älä huoli, me autamme. Tässä teille kahdeksan mahtipontista ideaa joululahjoihin- joka budjettiin ja persoonaan sopivimmat vinkit!

Aloitetaan jokaisen klassikkosuosikilla eli Panda juhlapöydän konvehdit. Pandan konvehdit herättävät monissa monia tunteita: toisissa iloa, toisissa inhoa. Jokainen on joskus saanut lahjaksi näitä konvehteja, joten miksi lopettaa tätä mahtavaa perinnettä nyt:)

Kesään ei voi koskaan valmistautua liian aikaisin. Mökkikauden jokaisen kesähetken pelastava enkeli on – juomakassi. Se pitää niin ES:t kuin Fantat kylmänä kuumassa ke-sääuringossa. Kassi toimii myös hyvänä koulureppuna, kun haluaa vähän uutta lookia.

Seuraavaksi hieman yllättävä idea eli pehmolelu. Pehmolelu on ehkä maailman toiseksi helpoin lahja antaa. Pehmolelut sopivat kaikenikäisille ja -kokoisille, koska kukapa ei haluaisi pehmeää unikaveria talven pimeisiin öihin.

Gift basket (suomeksi lahjakori) nimensä mukaisesti tarkoittaa koria, jossa on lahjoja. Tämä on Tiktokista tuttu idea, jonka tarkoituksena on se, että korin voi täyttää millä vain. Tämäkin sopii jokaisen budjettiin.

Etsitkö jotain söpöä asua, jossa nukkua, tai haluatko auttaa itseäsi tai kaveriasi valmistutumaan tulevaan abien pyjamapäivään?

Osta pehmeä pyjamasetti, joka pitää sinut kotona kaukana koulun stressistä ja koeviikoista.

Dior Sauvage - haisetko pahalta (tai haiseeko kaverisi pahalta) ja tarvitset täydellisen hajuveden itsellesi tai kaverille?

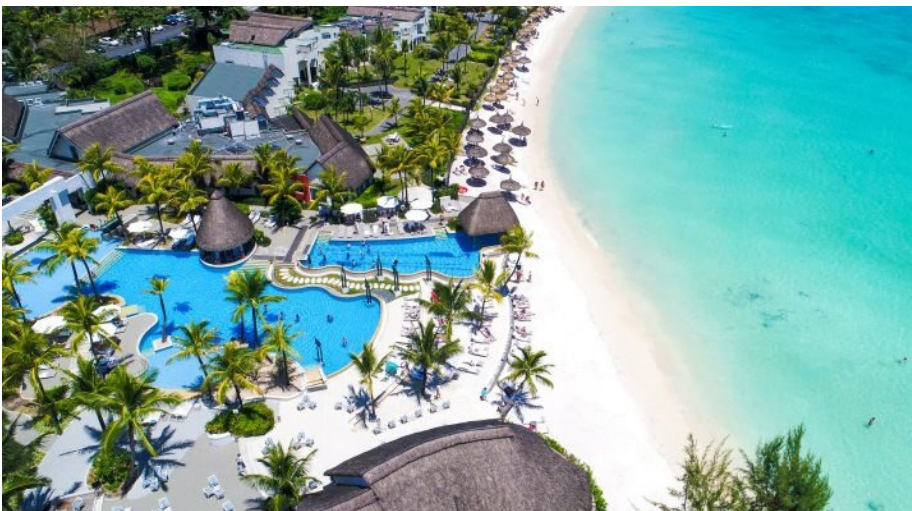
Tämä kyseinen Diorin eliksiiri on jokaisen naistenmiehen unelma sekä sillä tulee varmasti saamaan mahdollisimman paljon katu-uskottavuutta.

Kannattaa hankkia tämä eliksiiri ennen bemarkin ostoa, koska jokaisella bemarkipojalla pitää olla Dior Savage.

Ps. Hyvää joulua ja antoisaa uutta vuotta <3

Vaihdetaan sitten vähän isompaan budjettiin sopivampiin lahjoihin:

All-inclusive ulkomaan matka esimerkiksi Rhodokselle tai Thaimaahan kelpaa varmaan jokaiselle.

Talven kylmyys ketuttaa varmaan meitä jokaista, joten miksei lähtisi jouluna tai joulun jälkeen jonnekin lämpöön. Matkaan tietenkin sisältyisi hotelli, ruuat ja aktiviteetit. Ei kokkausta, ei siivousta, ei nälkää, ei tylsyyttä!

Nissan Gtr - Tarvitseeko tästä edes kertoa mitään... Jos sinulla tai läheiselläsi on rahaa lojumassa vailla käyttötarkoitusta, osta Nissan Skyline Gtr.

Jokainen malli on täydellinen, ja jos olet eri mieltä, mielipiteesi on täysin väärä.

Tekijät **Sara Pahkala ja Aminata Bah**

Kuvat **Wikipedia common rights**

O'Why

Mietityttää... Hmm... *TOIMITUS VASTAA!* Kaikkea absurdista konkreettiseen! Laittoiko Ojoksen filsankurssit pään pyörälle?

Mikä keissi fam?

TUSH KEISSI PERHE!! Mariah Carey kummallinen version.

Muumipapan jalkahien viskosi-teetti on aik paljo

Jäbä tää ei oo kysymys, mutta olen kuitenkin samaa mieltä. Kuvittelin, että hiki olisi todella jäykkää ja jähmeää, rakenteeltaan kuin hiusgeeli. Voin jo tuntea sen sormillani...

Onks ok pöllii lähi k marketista?????

Onks ok pöllii GRÖ:n panttipullokassista?

Miksi Petteri Welling takertuu pikkuseikkoihin?

Koska koolla ei ole väliä :D

Miksi koulussa on niin kylmä?

Koska mä oon niin viilee.

Kuinka monta kolmiota näet kuvassa?

Kompa. Kolmiot ovat Doritos-firman keksimä propagandaväline, joka kehitettiin, jotta myytäisiin enemmän dorritoksia ja saataisiin suuremmat myyntivoitot.

Mikä on lukion vaikein aine ja miks se on tällä kertaa matikka > : (

Tää on helppo, sä löydät sen Pythagoraalla, kunhan ensin lasket sen Binomin neliön auki $(1+2)^2 = 1^2 + 2^2$ ja muistat et $1+1=3$!

Mikä on koprofilia?

Kriisipuhelin: 09 2525 0111, pistä soittoa.

□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□

Tuo on se kysymys.

Mis nasevat leidit?????

Thank you Mario! But our princess is in another castle!

Krampus on pirunkaltainen joulupukin vastakohta joka tulee joulupukin sijaan jos et usko jouluun, se tappaa kaikki läheisesi mutta jättää sinut henkiin. Grinch on vaan hiisi joka varastelee lahjoja jouluisin jouluun uskovaisilta. En ala jaarittelemaan sen enempää muumipapan jalkahiestä.

Looool nörtti *nostaa kuvitteellisia silmälaseja nenänvartta pitkin*

Voiko karhut kokea sydänsurua?

Hankala kysymys. Kukaan toimituksessa ei (tietääksemme) ole karhu. Paitsi ehkä Paavo. Voimme kuitenkin käyttää kaikkitietäviä aivojamme, ja päätellä karhujen käyttäytymisestä.

Uroskarhut ovat vähän f-boys, joten he eivät fyysisesti kykene sydänsuruun. Naaraskarhut ovat ehkä todennäköisemmin sydänsuruissaan. Karhu-olut ei myöskään tunne sydänsurua.

HEPA-suodatin on ilmansuodattintyyppi, jolla on ollut suuri merkitys puhdastilojen kehityksessä. Miksi?

Kodin pienkoneet Siivous ja vaatehuolto Tarvikkeet pölynimureille ja siivoukseen Pölynimurin suodattimet HEPA Pölynimurin suodattimet HEPA MYYMÄLÄSAATAVUUS Noudettavissa valitusta myymälästä (Valitse myymälä) LAJITTELE HAKU

Onko ProPilkki2 goated with the sauce?

ProPilkkiz olisi pitänyt voitta Game of the Year -palkinto! *mun ilmekun pääsen lämpimän peiton alle*

Miau (Kissaemoji)

Mauuurr miiuuu mewww miiuuuh miyyyyau nyah

Missä Joonas Tuominen?

Kalliossa. Kallion vahvin lammas saattaa tietää hieman enemmän.

Miks enkun pisterajat nousi??

Inflaatio ja ilmastolämpiminen! On paljon tehtaita, jotka tekee ilmastolämpimisen. Mutta ilman tehtaita meillä ei olisi joitakin vaatteita.

Kaatuuko metsän puu jos kukaan ei ole sitä kuulemassa?

Kyllä se kaatuu, noudattaen esimerkiksi korrespondenssiteoriaa. Kaikkien tietämiemme luonnonlakien mukaan puut jossain kohtaa kaatuvat, joten jos jossain on kasvava puu, se tulee kuolemaan ja todennäköisesti kaatumaan. Sen päästämällä äänellä ei ole merkitystä, kyllä se kaatuu.

Mahtuuko ne kolme omenaa anusaukkooni vaikka en ole Saddam Hussein?

No ei tod..

Tekst: **Anonyymi**

Kuvat **Satu Mäkinen, Wilma Tammisto ja Paavo Herkman**

Hienoimmat, huonoimmat ja hämmäntävimmät joulukalenterit

Oletko edelleen vailla joulukalenteria? Haluaisitko mitäänsanomattoman ja tuikitavallisen joulukalenterin sijaan jotain, millä pröystäillä kavereillesi? Lue lisää tästä jutusta löytäaksesi kaikista mielenkiintoisimmat joulukalenterit, jotta tulevasta joulustasi tulisi ikimuistoinen.

Hienoimmat

Kaipaatko sinäkin jo kesää? Teekekö joka päivä mieli jotakin viilentävää palanpainiketta? Siinä tapauksessa kannattaa harkita VANHAN PORVOON JÄÄTELÖJOULUKALENTERIA! Tämä kalenteri on varteenotettava vaihtoehto tavanomaiselle suklaakalenterille. Se tarjoaa sinulle joka aamu uuden säkenöivän jäätelöelämyksen, vain hintaan 39,90!

Näitä saa ostettua ainakin K-Citymarketista, eli ei kun vain ostoksille!

Oheisessa kuvassa komistelee HARRY POTTER -LIEMIJOULUKALENTERI, kaikkien lasten unelma. Oikeasti kyseessä on Harry Potter -aiheinen korukalenteri, mutta ei sillä niin väliä. Kukapa ei haluaisi olla oman elämänsä velho! Vaikka kalenteri onkin 120 €, on se todellakin hintansa väärti. Joten porvarilapset – loitsut tulle-

Huonoimmat

Tarvitsetko olemattomaan kumiankkakokoelmaasi täydennystä? Ennen tämän syntisen joulukalenterin hankkimista, on kuitenkin syytä pohtia syvällisesti, onko 24 KUMIANKKAA varmasti tarpeeksi. Toki tämä kalenteri on hellyttävä sekä omaperäinen, mutta kysy itseltäsi, haluatko maksaa muutamasta ankasta 29,99... Jos tämä myyntipuhe kuitenkin tepsii sinuun, Amazonista saat omasi.

Tämä kalenteri lupaa antaa sinulle siivet sekä energiaa jaksaa joululomalle asti. Emme henkilökohtaisesti kuitenkaan suosittele RED BULL -ENERGIAJUOMAJOULUKALENTERIA haitallisten terveysvaikutusten vuoksi, mutta jos tavoitteena on saada sydänkohtaus jouluaattoon mennessä, siitä vaan!

Kiitokset Satu Mäkiselle, joka lähti Lontooseen asti ottamaan tätä kuvaa.

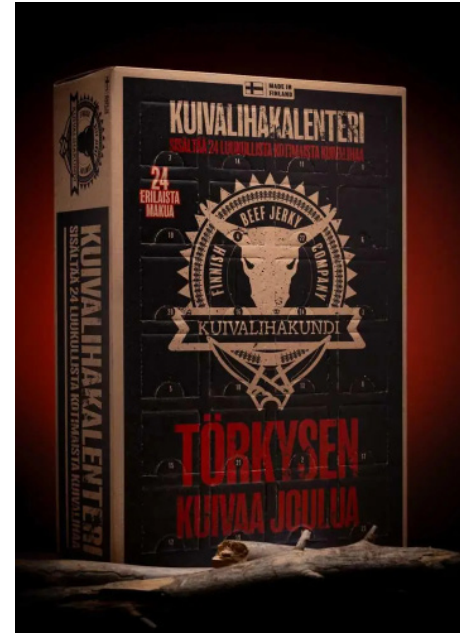

Oletko osa sitä alle yhtä promillea ihmisistä, jotka nauttivat kalastamisesta? No ehkä siinä tapauksessa 24 MIELENKIINTOISTA KALASTUSUUTINTA SISÄLTÄVÄ JOULUKALENTERI saattaisi puhutella sinua. Tähän kalenteriin saat upotettua 32 €, jos haluat välttämättä tuhlaa ne kalastus-

Janoavatko makunystyräsi kuivalihaa? Tämä alfaurosten tummanpuhuva KUIVALIHAKALENTERI säväyttää erikoisuudellaan itse kunkin. Tämä ei ehkä ole paras vaihtoehto vegaaneille, mutta vaikka et olisi-kaan vegaani, vilkuilisimme hivenen sivusilmällä suuntaasi, jos tämä on unelmiesi kalenteri. Tuotearvostelujen perusteella varoitamme myös tämän kalenterin aiheuttamista haju- haitoista.

Teksti **Essi Niemi, Milja Blomstedt**
Kuvat **Milja Blomstedt, Satu Mäkinen, Vanhan Porvoon jäätelötehdas, Henrik Hertell, Google Common rights**

Uusi hallitus toivottaa hyvää joulua!

Suusta siepatut

*Kaikki kattoo mua
niinku mä oisin
spitaalinen.*

- Henna Grönqvist

*Poikaystävä suuteli
jo äitiä, ja nyt me-
nee vielä hurjem-
maks mummon
kanssa.*

- Keijo Käkelä

*Pieni morkkis ja
kahvi.*

- Oona Kaasinen

*Sitten... kun sinä
peset itseäsi...*

- Juan Ràfols

*Oisko Billura vai
Betonia susta pa-
rempi nimi?*

- Mikko Tapper

*Pakko olla ajoissa,
muuten pää poik-
ki.*

- Ida Forsell

*Ymmärrättehän te
nyt, miks punapäi-
tä poltettiin kes-
kiajalla roviolla?*

- Petteri Welling

*Mä näytän teille
viel yhen esimer-
kin, mut ennen
sitä aion potkasta
nää kaapelit irti.*

- Reima Halmetoja

*Laittakaa mulle
vaikka dm, ni mä
saatan vieraat hie-
novaraisesti ulos.*

- Henna Grönqvist

Muistakaa kustomoida se mopoauto.

- Tuomas Hyttinen

Sä et tuu oikeesti ikinä käyttää tätä minkään ratkaisuun.

- Reima Halmetoja

Mutta toisaalta, teidänhän pitäisi osata lukea.

- Lauri Ojalehto

Nuoret miehet on kaikkein vaarallisimpia, niitä kannattaa varoa. Vanhat sedät on turvallisia.

- Mikko Tapper

Pistä nyt se puhelini pois! Paitsi jos se oli lompakko ja haluat lahjoa mut.

- Arja Holma

Mun vuoro, anna mulle se mikki!

- Altti Pikkarainen

Katkesko muiltakipetti? Hannu, mitä teet?

- Kia Rautakivi

Mee Mäkkärin kautta kotiin siitä.

- Hannu Huhtala

No hyvä, jos se tekee sulle tukalan ja inhottavan olon.

- Satu Mäkinen

Parturijärjestelyt hoidetaan tunnin jälkeen.

- Henna Grönqvist

Ja nyt mä oon niinku turpa kiinni täällä.

- Kasii Sequeira-Uski

Mekin voidaan, jos halutaan, ryhtyä ruotsalaisiksi.

- Mikko Tapper

Älkää hipelöikö toisianne siellä!

- Kati Wackström

Toi voi näyttää herkulliselta, mut se voi olla ruokaturvallisuusriski. Älkää nuolko tota tuolia.

- Reima Halmetoja

Kuvitus Anonyymi

